

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ
Προπληρωτία, ἐν ΚαΨρῳ Φρ. 20.
Ἐν τῇ λοιπῇ Αἰγύπτῳ καὶ
τῇ Ἀλλοδαπῇ . . . Φρ. 25.

ΚΕΚΡΟΨ

Διευθυντής καὶ Ἐκδότης
Γ. Γ. ΜΑΖΑΡΑΚΗΣ.
Διεύθυνσις
Journal Grec Cecrops, Caire.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

Μ Ε Λ Ε Τ Η ΕΠΙ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΚΑΙ ΤΟΥ ΖΩΟΥ

Ἰπὸ τοῦ Μ. ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΟΥ Ν. ΚΕΦΑΛΑ

(Συνέχεια καὶ τέλος.)

Δ'.

Σύγκρισις τῶν ἐκφάνσεων τῆς ψυχῆς τοῦ ζώου πρὸς
τὰς δυνάμεις τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου.

Γενικὸν αἰσθητικόν.

Γενικὸν αἰσθητικὸν καλοῦμεν τὴν δυνάμιν ἐκείνην, δι' ἧς λαμβάνομεν εἰδῶσιν οὐχὶ ἐξωτερικῶν ἀντικειμένων, ἀλλὰ τῶν διαφόρων καταστάσεων ἢ χρειῶν τοῦ σώματος, τῶν πρὸς συντήρησιν αὐτοῦ τεινόντων· διὰ ταύτης λαμβάνομεν εἰδῶσιν τῆς τοιάσδε ἢ τοιάσδε καταστάσεως τῆς υγιείας τοῦ σώματος, τοῦ ψύχους, τῆς θερμότητος, τοῦ ἄλγους, τοῦ νυγμοῦ, τῆς πείνης, τῆς δίψης, τοῦ κόρου, τῆς ἀνάγκης καὶ τῶν λοιπῶν. Τοῦτο τὸ αἰσθητικὸν εὐρίσκεται κοινὸν καὶ παρὰ τοῖς ἀνθρώποις καὶ παρὰ τοῖς ζώοις· ἀλλ' ἡ μορφή τοῦ αἰσθητικοῦ, καίτοι φαίνεται καθ' ὅλου ὅμοια, διαφέρει ὅμως ἐσωτερικῶς, ἤτοι ἠθικῶς· διότι παρὰ τοῖς ζώοις ἡ αἰσθησις τῶν διεγειρομένων αἰσθημάτων ἀναφέρεται εἰς ψυχὴν ἄλογον, ἣτις οὐ ποιεῖ ὅ,τι δέον γενέσθαι, μετὰ λογικὴν ἐργασίαν, ἀλλ' ὅ,τι ἐτάχθη γίνεσθαι ἄνευ λόγου καὶ ἄνευ χρονοτριβῆς· διὰ τοῦτο αἱ μὲν τῶν ἀνθρώπων ἐνέργειαι διαφωνοῦσι πρὸς ἀλλήλας, αἱ δὲ τῶν ζῶων ὁράσεις προσομοιάζουσι. Τὸ ζῶον, ζητοῦν τὸ θέρος σκιάν, ποιεῖ τοῦτο, οὐχὶ διότι ἡ αἰσθησις τοῦ καύσονος ἔθεσεν εἰς ἐνέργειαν τὴν λογικότητα τοῦ ζώου, ἧς

συνέπεια ὑπῆρξεν ἡ ἀναζήτησις τῆς σκιᾶς· διότι πρὸς τοῦτο ἀπαιτοῦνται δυνάμεις καὶ γνώσεις πρὸς τὸ καθολικεύειν, κρίνειν καὶ συλλογίζεσθαι, πράγματα διὰ τὴν φύσιν τῶν ζῶων ἀνύπαρκτα· ἀλλ' ἐξ ἐνστικτοῦ ὁρμῆς πρὸς αὐτοσυντήρησιν. Τὸ ὅμοιον παρατηρεῖται καὶ εἰς τὰ βρέφη τὰ μῆπω τὰς τῆς ψυχῆς δυνάμεις ἀναπτύξαντα. Τὰ ζῶα ἄρα δὲν ἐνεργοῦσι λογικῶς ἀλλ' ὁρμεμφύτως.

Ἐξωτερικὸν ἢ εἰδικὸν αἰσθητικόν.

Ὅπως τὸ γενικὸν αἰσθητικόν, οὕτω καὶ τὸ εἰδικὸν αἰσθητικόν εἶναι δυνάμεις, δι' ἧς ἡ ψυχὴ λαμβάνει γνώσιν τῶν ἀντικειμένων διὰ τῶν αἰσθητηρίων ὀργάνων τῶν κειμένων εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ νευρικοῦ συστήματος καὶ ἠνωμένων μετὰ τὸ κεντρικὸν αὐτοῦ ὄργανον, τὸν ἐγκέφαλον. Τὰ αἰσθητήρια ταῦτα εἶνε ἡ ἀφή, ἡ γεῦσις, ἡ ὄσφρησις, ἡ ἀκοή καὶ ἡ ὄρασις.

Τὰς αἰσθήσεις ταύτας ἔχουσι καὶ τὰ ζῶα· ὅπως ὁ ἀνθρώπος, οὕτω καὶ τὰ ζῶα λαμβάνουσιν αἰσθησιν τοῦ ἀντικειμένου· ἐρωτᾶται ἤδη, ἄρα γε ὅ,τι συμβαίνει εἰς τὸν ἀνθρώπον τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ εἰς τὰ ζῶα; ἤτοι ἡ τῶν ἀντικειμένων ἰδέα μεταβαίνει ὡς γνώσις εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ζώου; Ὅπως δηλ. ὁ ἀνθρώπος λαμβάνει γνώσιν τῶν ἀντικειμένων, καὶ ἔχει συναίσθησιν τῆς γνώσεως, οὕτω ἄρα καὶ τὸ ζῶον; ἔχει καὶ τὸ ζῶον τὴν συναίσθησιν, ὅτι ἐγνώρισέ τι ἕτερον ὅπερ ἠγνόει, καὶ ὅτι ἐταμίευσε μίαν γνώσιν εἰς τὸ ταμίον τῶν γνώσεών του; Ὁ ἀνθρώπος, γενὸν φέρων μετ' ἑαυτοῦ ταμίον, πλουτίζει αὐτὸ διὰ τῶν πέντε αἰσθήσεων, τῶν ἐπικουρικῶν μέσων τῶν δυνάμεων τῆς ψυχῆς, αἵτινες, πιστῶς

λειτουργούσθαι, βοηθοῦσιν αὐτὰς πρὸς μὲν ἄλλωσιν τοῦ λογικοῦ ἀνθρώπου. Διὰ τῶν αἰσθητικῶν τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα συμπληροῖ τὰς γνώσεις καὶ ὑποβοηθεῖ τὰς δυνάμεις τῆς ψυχῆς· ὁ ἀνθρώπος διὰ τῶν αἰσθητικῶν (καθ' ὃ λογικὸς) λαμβάνει αἰσθησιν τῆς ὑπάρξεώς του, ὡς ὄντος αὐτοτελοῦς καὶ ἀνεξαρτήτου, καὶ τὴν αἰσθησιν τοῦ ἐγώ· δυνάμεθα ἄρα γε τὸ αὐτὸ νὰ εἰπώμεν καὶ διὰ τὰ ζῶα;

Δυστυχῶς ὅ,τι εἴπομεν διὰ τὸν ἀνθρώπον δὲν δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν καὶ διὰ τὰ ζῶα· διότι τοῦ μὲν ζώου τὸ ταμεῖον (ἐν ταμεῖον πρέπει νὰ τὸ εἰπώμεν) εἶνε πλήρες, διότι εἶνε ἐφωδισμένον μὲ τὸ ἐνστικτῶμα, ἔχει τὴν συμ- φυῆ ἐπιστήμην, ἣτις ὅμως, ῥητέον, δὲν εἶνε γνώσις, ἀλλὰ πρόγραμμα συμφύεις, ἐκτυλι- σόμενον τῇ βαθμιαίᾳ προόδῳ τῆς ἡλικίας τοῦ ζώου, ὅπερ ἐκτελεῖ τὰ πηροσιαζόμενα μέρη τοῦ προγράμματος ὅλως ἀσυνειδήτως καὶ ἀνε- λευθέρως, ὡς ὁ ἐξῆς συλλογισμὸς τὸ ἀποδεικνύει. Εἶνε γενικὸς κανὼν πᾶσα γνώσις νὰ γεννηθῇ διὰ παραστάσεως· ὅ,τι λοιπὸν αἱ παραστάσεις δὲν διεβίβασαν εἰς τὴν ψυχὴν δὲν εἶνε γνώσις· τὸ ζῶον ἐργάζεται ὁρμηφύτως, αἱ ἐνέργειαι αὐτοῦ δὲν προέρχονται ἐκ παραστάσεων. Ἐὰν λοιπὸν πᾶν τὸ μὴ ἐκ παραστάσεων προερχόμενον δὲν εἶναι γνώσις, ἔπειτα ὅτι καὶ αἱ ἐνέργειαι τοῦ ζώου δὲν εἶνε γνώσις· τὸ ζῶον ἄρα ἀ- συνειδήτως, ἐνεργεῖ καὶ δουλικῶς· ἡ δουλικὴ μάλιστα αὐτοῦ ὑποταγὴ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ προγράμματος φαίνεται ἐν τούτῳ, ὅτι ἄ- παντα τὰ ζῶα τὰ μιᾷ ὁμοταξίᾳ ἀνήκοντα ἀπαραγράφτως τὸ αὐτὸ ἐκτελοῦσι πρόγραμμα, χωρὶς οὔτε τι νὰ παραλείψωσιν, οὔτε τι προ- θύστερον νὰ πράξωσιν· ἡ ἀκριβὴς τοῦ προ- γράμματος ἐκτέλεσις καὶ τὸ ἀπαραγράφτον ἐλέγχει τὴν τε στέρεσιν τῆς μνήμης καὶ τῆς φαντασίας, ὡς εἴπομεν.

Ὅτι εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ζώου αἱ παραστάσεις δὲν ἐγκαταλείπουσι γνώσεις. τοῦτο γίνεται ὄλον ἐκ τῶν ἐξῆς· ἵνα αἱ παραστάσεις καὶ ἀντιλήψεις γίνωσι γνώσεις, ἀπαιτεῖται ἡ συν- εἶδησις τοῦ ἰδίου ἐγώ, ἣτοι διάκρισις τοῦ ἰδίου ὑποκειμένου τῶν ἀντικειμένων· τούτο δὲ

γίνεται διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ γνωστικοῦ, τὸ ὅποιον ἐκ τῆς πείρας καὶ τῆς διδασκαλίας μακθάνει νὰ καθολικεύη, κρίνη καὶ συλλο- γίζηται· τὸ ζῶον στερεῖται τούτου τοῦ ὄργάνου, ἡ ἐλλείψις δὲ ἐπιθεβαίουται καὶ ἐκ τῆς ἐλλείψεως τοῦ λόγου, ἣτοι τῆς γλώσσης· αἰσθητὴ ἡ ἐπι- στήμη τοῦ καθολικεύειν, κρίνειν καὶ συλλογι- ζεσθαι ἄνευ γλώσσης εἶνε ἀδύνατος· ἢ εἶνε δὲ ἄτοπον νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι τὸ ζῶον ἔχει τὴν δυνάμιν τοῦ γνωστικοῦ καὶ ἐστερήθη γλώσσης· ἡ ὑπόθεσις αὕτη εἶνε προσβολὴ κατὰ τοῦ δημιουργοῦ· β') ἵνα γίνωσιν ἀντι- λήψεις, ὅσον νὰ γίνωσιν ἐντυπώσεις, αἵτινες νὰ διαρκέσωσιν ἐπὶ τινα ὥρον, ὅπως θυνηθῇ ὁ νοῦς νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν του καὶ νὰ μεταβάλῃ αὐτὰς εἰς γνώσεις· διότι ἵνα ἀποθῇ μία παράστασις τελεία γνώσις, ὅσον νὰ παραλάβῃ αὐτὴν ὁ διασκεπτικὸς νοῦς, ὅπως ἐξετάσῃ αὐτήν· γίνεται δὲ ἡ ἐργασία αὕτη διὰ συλλογισμῶν, διὰ παραλληλισμοῦ καὶ συγ- κρίσεως παραστάσεων, καὶ ἐν γένει δι' ἐργασίας σπουδαίας, ἣν οὐδὲ νὰ φαντασθῶμεν δυνάμεθα περὶ τοῦ ζώου· αἱ ἐντυπώσεις ἄρα καὶ αἱ ἀντιλήψεις καὶ τὰ συναισθημάτα ὑφ' οἷον μορφήν ἐκφαίνονται εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἀν-θρώπου δὲν ἀναφαίνονται εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ζώου. Τὸ ζῶον ἄρα παθητικῶς διατελεῖ οὐχὶ ἐνεργητικῶς πρὸς τοὺς ἐκ τῶν αἰσθητικῶν ἐρε- θισμοὺς, αἵτινες, ἐπειδὴ δὲν ἔλαβον βαθεῖαν τὴν ἐντύπωσιν διὰ τὴν μὴ ἐπεξεργασίαν αὐτῶν ὑπὸ τοῦ διασκεπτικοῦ νοῦ, ὀλίγον μόνον χρόνον παραμείνασαι ὡς παραστάσεις, ἐξέπεσαν εἰς τὸν χῶρον τῆς λήθης, ὅπου πᾶσαι αἱ παραστάσεις τῶν ζῶων μεταβαίνουσι· ἐρωτᾶται ὁμῶς ποῦ ἐγένοντο αἱ παραστάσεις ἔστω καὶ πρὸς στιγμὴν; Εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην ἀπαντῶντες, λέγομεν ὅτι αὐταὶ ἐγένοντο εἰς τὴν ἄλογον ψυχὴν τοῦ ζώου· διότι εἶνε δυνάμεις γήϊνος ἐστερημένη παντὸς πνευματικοῦ, ὡς θέλει ἀποδειχθῆ κα- τωτέρω σαφέστερον.

Ἐρευναὶ ἐν τῇ συνειδήσει.

Πρὶν ἢ εἰσελθῶμεν εἰς τὰς ἐρευνας ἡμῶν, δίδομεν πρῶτον τὸν ὀρισμὸν τῆς συνειδήσεως.

Συνειδήσις εἶναι τὸ ἐσώτατον αἰσθητικόν, ἢ ἡ δυνάμεις δι' ἧς πᾶσα πνευματικὴ ἐνέργεια γίνεται· ἄνευ δηλ. ταύτης οὔτε αἰσθησις ἐκ τῶν αἰσθητηρίων δύναται νὰ λάβῃ χῶρον, οὔτε παραβολὴ μερικῶν ἐννοιῶν πρὸς ἄλλήλας, πρὸς σχηματισμὸν μερικῶν ἐννοιῶν, οὔτε κρίσις, οὔτε ἀνάμνησις· διότι ἡ εἰς τοῦτο ἢ εἰς ἐ- κείνο τῶν αἰσθητηρίων ἡμῶν γινομένη ὑπὸ τῆς αὐτῆς φύσεως ἐντύπωσις εἶνε διὰ τὸν ἀνθρώπον ὡς ἀνυπαρκτὸν τι, ἐὰν ἡ ψυχὴ δὲν ἐπιτρέψῃ τὴν ἐαυτῆς προσοχὴν πρὸς τὴν ἐν-τύπωσιν, καὶ δὲν ἀναλάβῃ αὐτὴν εἰς τὴν συνειδήσιν· καλεῖται δὲ ἡ μὲν ἐν τῇ συνειδήσει ἀνάληψις τῆς ἐντυπώσεως, ἀντίληψις κατ' αἰσθησιν, ἢ δὲ διὰ τῆς κατ' αἰσθησιν ἀντιλήψεως γενομένη ἐν τῇ ψυχῇ εἰκὼν ἐννοία μερικὴ ἢ ἀτομικὴ, διακρινομένη τῆς γενικῆς ἐννοίας τῆς ὑπὸ τοῦ διασκεπτικοῦ νοῦς ἐκ με-ρικῶν ἐννοιῶν παραγομένης· κατὰ πᾶσαν δὲ κατ' αἰσθησιν ἀντίληψιν καὶ κατὰ πᾶσαν ἐννοίαν λαμβάνει ἄμεσον γνῶσιν τὸ ἀντιλαμ-βανόμενον ὑποκείμενον, ἢ ὑποστατὸν, ἐαυτοῦ τε καὶ τῆς ἐαυτοῦ ἐνεργείας· λαμβάνει δη-λονότι συνειδήσιν ἐαυτοῦ, ὡς ὄντος διαφόρου τοῦ ἀντικειμένου ἢ ἀνθυποστάτου, καὶ εἶνε διατεθειμένον (τὸ ὑποστατὸν) νὰ αἰσθάνηται ἐαυτό, ὅτι εὔρισκεται κατὰ τινα τρόπον, εὐ-αρέστως δηλ. ἢ δυσαρέστως· κατὰ τὴν ἀν-τίληψιν λοιπὸν πάσης ἐντυπώσεως, ἢ πάντος ἐρεθισμοῦ, ἐνεργεῖ καὶ ἡ ἐσώτατη αἰσθησις καὶ συνειδήσις· ἡδὴ ἐρωτῶμεν, ἔχει ἄρα γε καὶ τὸ ζῶον αὐτὴν τὴν δυνάμιν; γίνονται καὶ εἰς αὐτὸ ὄλαι αὐταὶ αἱ πολύπλοκοι καὶ σπουδαῖαι ἐργασίαι; νομίζω ὄχι· διότι ἀπο-δίδοντες τοιαύτην τινὰ ἐργασίαν εἰς τὰ ζῶα, αἰνιγματωδέστερον καθιστῶμεν τὸ ζήτημα ἢ ὅτι λύομεν αὐτό· διότι αὕτη ἀπαιτεῖ ἐργασίαν νοῦς τοιαύτην, ἣτις ἀπαιτεῖ τὸσαῦτα φυσικὰ καὶ ἐπίκτητα πλεονεκτήματα, ἅτινα τὰ ζῶα στεροῦνται· ἄρα τὰ ζῶα δὲν ἔχουσι συνειδήσιν. Ἐπειδὴ δὲ δι' αὐτῆς ἡ ψυχὴ ἔχει ἄμεσον εἶδησιν τῶν ἐαυτῆς ἐννοιῶν, συναισθημάτων καὶ ὁρέξεων, καὶ ὅλων ἐν γένει τῶν ἐν χρόνῳ ἀλλοιώσεων αὐτῆς, ἢ δὲ ψυχῆ τοῦ ζώου στε-

ρεῖται τοῦ τοιοῦτου φορέως, ἄρα τὸ ζῶον εἶνε ἀσυνειδήτον.

Βουλευτικὸν ἢ ὁρεκτικόν.

Μόλον ὅτι ἱκανῶς ἀπεδείχθη ἡ διαφορὰ τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ ζώου, οὐχ' ἔσ-τον ὡς τελευταῖον ἐπιχείρημα θέλω προσάξει τὴν ἐκ τοῦ βουλευτικοῦ ἢ ὁρεκτικοῦ προσμαρ-τυρουμένην διαφορὰν.

Βουλευτικὸν ἢ ὁρεκτικόν καλεῖται ἡ δυνάμεις τοῦ κινεῖσθαι εἰς πράξιν, ἧς ἡ ἐννοία ἐνδια-φέρει ἡμᾶς, διὰ τὸ παρακολουθοῦν εὐάρεστον ἢ δυσάρεστον συναισθημα, ὅπερ διεγείρει τὸ ὁρεκτικόν, ἢ πρὸς τὴν ἀπόλαυσιν τοῦ ἡδέως ἢ πρὸς τὴν ἀποφυγὴν τοῦ ἀλγεινοῦ· εἶνε ἄρα αἱ ὁρέξεις ἢ θετικαί, ἢς ὁρέξεις καλοῦμεν, ἢ ἀποθετικά, ἢς ἀποστροφὰς ὀνομάζομεν.

Αἱ ὁρέξεις καὶ αἱ ἀποστροφαί, ἐπειδὴ ὁ ἀνθρώπος εἶνε ὄν αἰσθητικόν, καὶ νοητικόν ἐνταυτῷ, ἀνάγονται καὶ αὐταὶ εἰς δύο κλάσεις, εἰς κατωτέρας, ἢ κατ' αἰσθησιν, ὧν τὰ ἀντι-κείμενα ἀποθλέπουσιν εἰς τὴν σωματικὴν κα-τάστασιν τοῦ ὁρεγομένου ὑποκειμένου, καὶ εἰς ἀνωτέρας, ἢ πνευματικὰς, ὧν τὰ ἀντικείμενα ἀποθλέπουσιν εἰς τὴν πνευματικὴν αὐτοῦ κα-τάστασιν· διὰ τοῦτο δὲ διακρίεται καὶ τὸ ὁρεκτικόν εἰς κατώτερον, ἢ κατ' αἰσθησιν, καὶ εἰς ἀνώτερον, ἢ πνευματικόν.

Τὸ κατώτερον, ἢ κατ' αἰσθησιν, ἔχει ἀντι-κείμενον τὸ ἡδύ, ἢ τὴν κατ' αἰσθησιν ἀπόλαυσιν, καὶ ὀνομάζεται καὶ ὁρμή· δηλοῦται δὲ ἡ ἐνέρ-γεια αὐτοῦ τότε μόνον, ὅταν ἐγεθῇ ἐν ἡμῖν χρεία τις, εἰς τῆς ὁποίας τὴν ἀνάπαυσιν δι-ευθύνεται ἡ ὁρμή, ἐν ᾧ μὴ ὑπαρχούσης κατὰ τινα χρόνον χρείας τινός, ἢ πληρωθείσης, ἀποκοιμᾶται, οὔτως εἰπεῖν, μέχρις ὅτου ἄλλη τις χρεία ἐγείρῃ αὐτήν. Ὁ ἀνθρώπος ἔχει, εἰς ἀπάτας σχεδὸν τὰς περιπτώσεις, ἐπίγνωσιν καὶ τοῦ τέλους καὶ τῶν πράξεων, αἵτινες χρησιμεύουσιν εἰς ἀνάπαυσιν τῆς ὁρμῆς. Ἀλλὰ τὸ ζῶον στερεῖται ταύτης. διότι ἡ κατ' ὁρμήν ἐνέργεια, ἂν καὶ σκοπιμωτάτη, δὲν γίνεται ἐν ἐπιγνώσει τοῦ τέλους καὶ τοῦ

σκοπού του αντικειμένου της ενέργειας αυτών, ως γινομένη κατά φυσικήν αναγκαιότητα και διά μηχανικής κινήσεως, διό και άπασαι αϊ τέχναι των ζώων στηρίζονται εις την έμφυτον ταύτην όρμην και διά τούτο και σύμφυτοι τέχνηι ένομάζονται.

Η διαφορά μεταξύ του βουλητικού του ανθρώπου και του ζώου καταφαίνεται πλήρης εν τῇ ανωτέρω κλάσει του βουλητικού, ήτις και πνευματική καλεῖται· διότι αντικείμενα αὐτῆς εἶνε αἱ νοητικαὶ ἢ λογικαὶ ὁρέξεις· ἐν αὐταῖς ἐκδηλοῦνται ἡ διάθεσις τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὰς τέχνας καὶ τὰς ἐπιστήμας, ἡ ἐφεσις πρὸς δημιουργίαν νέου τινὸς ἔργου, ὁ ἔρωσ, ἡ ποίησις, ἡ λατρεία, ἡ ἀποπνευματώσις, ἡ ὄρεξις τῆς γνώσεως τοῦ ἀληθοῦς, τοῦ καλοῦ (τοῦ ὠραίου), τοῦ ἀγαθοῦ καὶ ἐν γένει ἡ διάθεσις πρὸς τὰ εὐγενῆ καὶ ὑψηλὰ καὶ εἰς τὸν πνευματικὸν κόσμον ἀνήκοντα. Ἡ κλάσις αὕτη τοῦ ὁρεκτικῆς ἀπὴν τοῖς ζώοις· λόγος δὲ, διότι στεροῦνται λογικοῦ ἀπεδείξαμεν δὲ ὅτι καὶ ἡ ὑπαρξις ἤθελεν εἶσθε περιττὴ καὶ ἄσκητος, διότι ἡ σωματικὴ κατάστασις τῶν ζώων εἶνε ἀδέξιος πρὸς τὰς λογικὰς ἀπαιτήσεις.

Νομίζομεν, ὅτι ἀρετὰ ἀπεδείχθη ἡ διαφορά τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ ζώου. Ἡ περαιτέρω ἐξακλόουθησις, ὡς ὑπερβαίνουσα τὰ ὅρια τῆς ἡμετέρας μελέτης, φρονῶ ὅτι εἶναι περιττὴ· τὰ εἰρημένα ἱκανὰ πρὸς πίστωσιν τῆς ἀληθείας ὄντα, δύνανται τοὺς ἀμερολήπτους νὰ πείσωσι· περὶ δὲ τῶν ἐνισταμένων, καὶ τὰ πλεονα ἀπρόσφορα.

ΣΥΜΒΟΛΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ
ΤΟΥ ΕΝ ΑΙΓΥΠΤΩ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ
ὑπὸ Γ. Γ. ΜΑΖΑΡΑΚΗ

(Συνέχεια.)

§ κη'. Ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Νήφωνα, συμβάντος ἴσως περὶ τὸ 1371, μέχρι τοῦ Θεοφίλου οὐδὲν περὶ τῆς καταστάσεως τῶν ἡμετέρων γινώσκομεν, ἐντὸς τῶν ὀνομάτων τῶν διαδόχων ἐκείνου. Κατὰ τοὺς πίνακας τῆς

διαδοχῆς τῶν Πατριαρχῶν, τὸν Νήφωνα διαδέξατο Μάρκος ὁ γ', πατριαρχήσας ἀπὸ τοῦ 1371 μέχρι τοῦ 1383, τούτον δὲ Νικόλαος ὁ γ', εἰς ὃν ἀποδίδεται ἰαμβικὸν παραινετικὸν ποίημα πρὸς τινὰ μοναχὸν Μελέτιον (1), πατριαρχήσας ἀπὸ τοῦ 1383 μέχρι τοῦ 1397, τούτον Γρηγόριος ὁ δ', ἰθὺς τὴν Ἐκκλησίαν ἀπὸ τοῦ 1397 μέχρι τοῦ 1412, εἶτα Νικόλαος ὁ δ', κυβερνήσας ἀπὸ τοῦ 1412 μέχρι τοῦ 1417 τὸ Χριστοπώνυμον πλήρωμα, μεθ' ὃν ἀνεδείχθη Πατριάρχης Ἀθανάσιος ὁ δ', εἰς ὃν ἀποδίδουσι πατριαρχίαν ἑνδεκα ἔτων, ἀπὸ 1417 μέχρι 1428, ὅτε διαδέξατο αὐτὸν Μάρκος ὁ δ', οὗ ἡ πατριαρχία διήρκεσεν ἀπὸ τοῦ 1428 μέχρι τοῦ 1437. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἡ Αἴγυπτος, ὡς τὸ ἡμέτερον κράτος, διέτρεχε τὸν ἔσχατον τῶν κινδύνων ἀπὸ τῶν Τούρκων, ἐξασθενίζομένη ἐκ τῶν προκαλουμένων ἐκ συχνῆς τῶν Σουλτάνων ἀλλαγῆς ἐσωτερικῶν σπαραγμῶν, ἰδίως κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς δυναστείας τῶν Βαχαριτῶν Μιμλούκων. Καὶ ἡ δυναστεία μὲν αὕτη ἐξέλιπε, τοῦ Κιρ-

(1) Τὸ ποίημα, τοῦτο ἐκ στίχων 126, εὑρίσκεται ἐν τῷ ὠραίῳ χειρογράφῳ τοῦ XIV αἰῶνος τῆς Πατριαρχικῆς Βιβλιοθήκης, τῷ φέροντι τὰ στοιχεῖα Σξθ' καὶ περιέχοντι α', Θεοδώρητου Ἐκκλησιαστικῆν Ἱστορίαν, β', Εἰσεβίου τοῦ Παμφίλου εἰς τὸν θῖον τοῦ μακαρίου Κωνσταντίνου Βασιλέως, γ', Ἰωάννου Χρισστομίου ἰδ'. ἐπιστολάς, ε'. Διαφορῶν περὶ Θεολογικῶν ζητημάτων, Σ'. Ἀποσπάσματα λόγων Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου περὶ τοῦ Υἱοῦ, ζ'. Τοῦ αὐτοῦ ἑννέα λόγους, καὶ η'. Προκοπίου Ῥήτορος περὶ τῶν τοῦ Ἰουστινιανοῦ κτισμάτων. Ἀπέχομεν τῆς δημοσιεύσεως τοῦ ποιήματος τούτου, διότι κατ' οὐδὲν διαφέρει, ὡς πρὸς τὴν γλῶσσαν καὶ τὰς ἰδέας, τοῦ πρὸς τὸν ἐπίσκοπον Μεσοποταμίας γραφέντος ὑπὸ τοῦ προκατόχου τοῦ Γρηγορίου. Ἐκ τῶν πρώτων στίχων, οὗς χάριν τῶν περὶ τὰ τοιαῦτα ἀσχολουμένων δημοσιεύομεν, δέχεται ἄλλως τε ὁ ἀναγνώστης νὰ σχηματίσῃ ἰδίαν περὶ τοῦ ὅλου.

Νικολαου Πατριάρχου πόνημα πρὸς Μελέτιον μονάζοντα:

Πρώτος ἐστὶ Σεπτέμβριος, ἀρχὴ μηνῶν ἀπάντων·
καὶ δὴ λοιπὸν τοὺς ἀπαντὰς Χριστιανούς φυλάττει
Τετράδα καὶ Παρασκευὴν ἐν πάσις ἑβδομασί·
Ἐηροφχεῖν, ὑδροποιεῖν κατὰ τὸν χρόνον ὄλου,
τῶν Χριστογενῶν ἄνευ πλὴν τοῦ δωδεκαήμερου,
τῆς ἀποκρέω πάλιν τε καὶ τῆς σῆς τυροφάγου καὶ,

κασίου Βαρκούκ καθαιρέσαντος, ἐν ἔτει 1382, τὸν ἔσχατον Τουρκομᾶνον Σουλτᾶνον Μέλεκ-ἔλ-Σάλεχ τὸν γ', ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τὴν νέαν δυναστείαν τὰ αὐτὰ συνέβαινον, προλεϊζίνοντα τοῖς Τούρκοις τὴν ὁδόν, καὶ τοὶ κατὰ ταύτην ἀνεφάνησαν ἔξοχοί τινες ἄνδρες, οἱ οὗ Μέλεκ-Ἐδ-Δάχερ Βαρκούκ, ὁ Σεῖφ-Ἐλ-Μαχμούτ, ὁ λαβὼν τὸ ὄνομα Ἐλ-Μέλεκ-Ἐλ-Μουσεῦ, ὁ Σεῖφ-Ἐδ-Δίν-Βαρσεβᾶν, ὁ ἐπονομασθεὶς Ἐλ-Μέλεκ-Ἐλ-Ἀσριάφ, ὁ Ἐλλην τὸ γένος Σεῖφ-Ἐδ-Δίν Χογκαδάμ, ὁ ἐπονομαζόμενος Νάσιρ ἢ Ἐλ-Μέλεκ-Ἐλ-Δάχερ, ὁ ἐνεκα τῆς ἀγαθῆς αὐτοῦ διοικήσεως καὶ τῆς κλοκαγαθίας καὶ εὐθύτητος αὐτοῦ συγκαταριθμηθεὶς ἐν τοῖς ἀρίστοις ἡγεμόσιν, ὅσοι ποτὲ ἤρξαν τῆς Αἰγύπτου, καὶ ὁ διάσημος καταστάς διὰ τὸν πρὸς τὸν Σουλτᾶνον τῶν Τούρκων πόλεμον Καῦδ-Βάης. Τινὲς τῶν Σουλτάνων τούτων, ἐπομένοι ταῖς παραδόσεσι τῶν τελευταίων ἡγεμόνων τῆς πρώτης δυναστείας τῶν Μιμλούκων, διεπέλουν εἰς φιλίαν πρὸς τοὺς ἐν Βυζαντίῳ ἡμετέρους σχέσεις καὶ μετ' ἐνδιαφέροντος ἐπεσκέπουν τὰς πρὸς καταπολέμησιν τῆς ὀσημέραι αὐξούσης δυνάμεως τῶν Τούρκων προσπάθειας ἐκείνων· τούτου δ' ἐνεκα οὐδὲν πρόσκομμα παρενέβαλλον εἰς τοὺς Πατριάρχας τῆς Ἀνατολῆς, ὅσάκις οὗτοι προσεκαλοῦντο εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὅπως συνεργασθῶσι μετὰ τῶν Ἀυτοκρατόρων πρὸς ἐπίτευξιν τῆς ἐνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν, ἧτις ὑπὸ τῶν συγχρόνων ἐθεωρεῖτο ὡς ἡ μόνη τῷ Βυζαντίῳ ἀπομείνασα ἄγκυρα σωτηρίας. Διὰ τοῦτο βλέπομεν ἀναμιγνυομένους ἐλευθέρως εἰς τὰς πρὸς ἐνωσιν τῶν Ἐκκλησιῶν γινομένας ἀποπεύρας Θεόφιλον τὸν Ἀλεξανδρείας, Δωρόθεον τῶν Ἱεροσολύμων, Ἰωακείμ τὸν Ἀντιοχείας καὶ τὸν διαδόχον αὐτοῦ, ἀθροίζοντας συνόδους ἀκωλύτως καὶ εἰς αὐτὸ τὸ Βυζάντιον ἀπερχομένους.

§ κθ'. Ὁ Θεόφιλος ἀνεδείχθη Πατριάρχης τῷ 1437, καθ' ὃν χρόνον συνεκροτεῖτο ἡ ἐν Φερράρα Σύνοδος, ἧτις μετετέθη εἰς Φλωρεντίαν, ἐξ ἧς καὶ ἐπωνομάσθη, προσκληθεὶς δ' ὑπὸ τοῦ Ἀυτοκράτορος Ἰωάννου ζ', τῷ Παλαμολόγῳ,

διώρισε Τοποτηρητὴν παρὰ τῇ Συνόδῳ ταύτῃ τῷ 1438, ὅτε καὶ ὁ Ἀυτοκράτωρ μετὰ τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Ἰωσήφ καὶ εἰκοσιδύο ἀρχιερέων μετέβη ἐκεῖσε (1). Γνωστὰ εἶσι τὰ μέτρα, ἅτινα οἱ Λατῖνοι μετεχειρήσθησαν τότε, ὅπως περὶ ἀναγκάστωσι τοὺς ἡμετέρους νὰ ὑπογράψωσι τὸν Τόμον τῆς ψευδοσυνόδου, οὐδόλως ἐπομένως ἄπορον ἂν ὁ Τοποτηρητὴς τοῦ Φιλοθέου, ὁ Ἡρακλείας Ἀντωνίος, ὅστις ἄλλως τε φαίνεται ὅτι ὡς τοιοῦτος διωρίσθη ὑπὸ μόνου τοῦ Ἀυτοκράτορος, ὑπέγραψε. Οἱ Λατῖνοι ἐπιδεικνύουσιν ἐπιστολὴν τοῦ Φιλοθέου πρὸς τὸν Πάπαν Εὐγένιον, γραφεῖσαν δὴθεν ὑπ' αὐτοῦ ὡς ἔμαθε τὰ ἐν Φλωρεντίᾳ γινόμενα, δι' ἧς συγγράζει αὐτῷ καὶ μονοῦ θεοποιεῖ αὐτὸν (2). Τὴν ἐπιστολὴν ταύτην δικαιοῦμεθα νὰ θεωρῶμεν πλαστήν, πρῶτον, διότι πολλὰ τοιαῦτα ὑποβολίματα ἐγ-

(1) Ἐν τέλει τοῦ ὑπ' ἀριθ. 450 κώδικος τῆς Πατριαρχικῆς Βιβλιοθήκης τοῦ XV αἰῶνος, περιέχοντος Σύνοψιν καὶ ἐρμηγείαν τῶν ἱερῶν κανόνων, εὑρίσκται αἱ ἐπομέναι σημειώσεις, γραφεῖσα ὑπὸ τινος τῶν παρευρεθέντων ἐν τῇ ἐν Φλωρεντίᾳ παρασυναγωγῇ.

« Ἐτους Σπμη'. Ἰνδ. α'. ἤλθομεν εἰς τὴν Βενετίαν μετὰ τοῦ Βασιλέως κυρίου Ἰωάννου τοῦ Παλαμολόγου, καὶ ὁ Πατριάρχης κύρ Ἰωσήφ μετὰ τῆς συνόδου, μὲν Φεβρουαρίῳ κ'. ἡμέρᾳ Σαββάτου τοῦ Ἀσώτου.

« Τῷ ἄνω ἔτει Μαρτίῳ η'. ἤλθομεν εἰς τὴν Φερράραν εἰς τὸν Πάπαν κύρ Εὐγένειον.

« Τοῦ Σπμη'. ἔτους, Ἰνδ. δ'. μὲν Ἰουλ. ι'. ἡμέρᾳ δ', ἀπεβίωσεν ὁ Πατριάρχης κύρ Ἰωσήφ εἰς τὴν Φλωρεντίαν.

« Τῷ αὐτῷ ἔτει, μὲν Ἰουλίῳ Σ', ἡμέρᾳ δ', ἐνώθη ἡ Ἐκκλησία ἐντὸς τοῦ μεγάλου ναοῦ τῆς Φλωρεντίας.

« Τῷ αὐτῷ ἔτει, Ἰουλ. κ', ἐξήλθομεν ἐκ τῆς Φλωρεντίας καὶ ἤλθομεν εἰς τὴν Βενετίαν.

« Τοῦ Σπμη'. ἔτους ἤλθομεν ἀπὸ τῆς Ἰταλίας εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, μὲν Ἰανουαρίῳ λκ', Ἰνδ. γ', ἡμέρᾳ Κυριακῇ τῆς Ἀποκρέω.

« Τῷ αὐτῷ ἔτει, μὲν Μαρτίῳ ε', Ἰνδ. γ', ἐγένετο Πατριάρχης ὁ κύρ Μιτροφάνης καὶ ἐλειτούργησε τῇ Κυριακῇ τῆς Ν'. καὶ ἐμνημόνευσε καὶ τὸν Πάπαν κύρ Εὐγένειον. »

(2) Σύνοδ. Διδβε. Ιγ'. 1174. Συνέχ. Φλερύ, κδ'. 352. Λέοντος Ἀλλατίου De Rep. Cons. I'. κ'. σελ. 938 καὶ ἐπὶ.

γραφα ἀπεδόθησαν τότε τοῖς ἡμετέροις, τοιαῦτα βραδύτερον ἀποδειχθέντα, καὶ δεύτερον, διότι καὶ ἐν ἔτει 1443, ἐν ὄλῳν ὅτι ἔτος μετὰ τὴν ἐπάνοδον τῶν ἡμετέρων ἀπ' Ἰταλίας, ὁ Θεόφιλος, μεταβὰς εἰς Ἱερουσόλυμα, συνήδρευσε μετὰ τοῦ Ἀντιοχείας Δωροθέου καὶ τοῦ Ἱεροσολύμων Ἰωακείμ ἐν Συνόδῳ, ἐν ἣ παρεκάθησε καὶ ὁ Καισαρείας Ἀρσένιος, ἧτις ἀνεθεμάτισε τὸν Κωνσταντινουπόλεως Μητροφάνη (1), ὃν Μητροφόνον, ὡς λατινόφρονα, καλεῖ, καὶ ἐν ἔτει 1450, μεταβὰς εἰς Κωνσταντινούπολιν, προήδρευσε, συνεδρεύοντας ἔχων τὸν τε Ἀντιοχείας Δωροθέον καὶ τὸν Ἱεροσολύμων Θεοφάνη, τῆς ὑστάτης ἐν τῷ ναφ τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας συναθροισθείσης Συνόδου, (2) ἧτις ἐκάθηρε τὸν λατινόφρονα Γρηγόριον, ἀνεθεμάτισε τὴν ψευδοσύνοδον τῆς Φλωρεντίας καὶ ἀνέδειξεν Οἰκουμενικὸν τὸν Ἀθανάσιον, συνεπινεύοντος καὶ τοῦ ὑστάτου Αυτοκράτορος τοῦ Βυζαντίου Κωνσταντίνου τοῦ Παλαιολόγου. Ὁ Κωνσταντίνος, πεισθεὶς ἐκ τῶν πραγμάτων, ὅτι οὐδεμίαν ὠφείλε νὰ ἐλπίζῃ παρὰ τῶν Χριστιανῶν τῆς Δύσεως σπουδαίαν συνδρομὴν ἐν τῷ ἀνίσω καθ' ἀπάσης τῆς Ἀσίας ἀγῶνι αὐτοῦ, βλέπων δὲ ἀναπόφευκτον τὴν ἄλωσιν τῆς Πόλεως καὶ τὴν ὑποδούλωσιν τοῦ ἔθνους, ἐπρονόησε περὶ ἐξασφαλίσεως τοῦ μέλλοντος τούτου, καὶ ὁμῶς διὰ μὲν τῆς ἐν Ἀγίᾳ Σοφίᾳ τελευταίας Συνόδου ἤρε πασαν αἰτίαν διαιρέσεως, ἐνώσας τούτο ἐν μιᾷ πίστει, σωσάσῃ αὐτὸ ἀπὸ τε τοῦ ἐξισλαμισμοῦ καὶ τοῦ ἐκφραγκισμοῦ, διὰ δὲ τοῦ παρὰ τὴν πύλιν τοῦ Ἁγίου Ὁνωρίου χυθέντος αἵματος τοῦ ἐλληνοπρεπῆ κατέστησε τὴν πτώσιν κράτους, εἰς ὃ ὁ χριστιανικὸς κόσμος ὠφείλει καὶ θρησκείαν καὶ νόμους καὶ γράμματα καὶ ἐπιστήμας καὶ τέχνας. Ἡ Πόλις, μετὰ ἡρωϊκῶν

(1) Ὁρα τὸν Τόμου τῆς Συνόδου ταύτης εἶτε ἐν Συνταγματικῷ Νεκταρίου τοῦ Ἱεροσολύμων, εἶτε ἐν Ἱστορ. Μελετίου, Τομ. Γ'. Κερ. Θ'. Ὁ Λέων Ἀλλάτιος ἐν τῷ συγγράμματι του De Perr. Cons. ἀναφέρει καὶ περὶ ἐπιστολῆς τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις συνελθόντων Πατριάρχων πρὸς τὸν Αυτοκράτορα Ἰωάννην, δι' ἧς ὁ Φιλόθεος δίδει ἐξηγήσεις περὶ τοῦ νοουμένου τῆς πρὸς τὸν Πάπαν Εὐγένιον ἐπιστολῆς του.

(2) Δοσιθέου, Τόμος Καταλαγῆς.

ἄμυναν, ἔπεσε τὴν 29 Μαΐου τοῦ 1453, ἡμέρᾳ Τρίτῃ, ἔκτοτε δὲ ἤρξατο ὁ φοβερὸς καὶ ἄξιος θαυμασμοῦ ἐκεῖνος περὶ ὑπάρξεως κατὰ πάντων ἀγῶν, ἐξ οὗ, ἀρχομένης τῆς παρουσίας ἑκατονταετηρίδος, ἐξῆλθε τὸ πολυπαθὲς ἔθνος ἡμῶν νικητῆς, χάρις εἰς τὴν συνέχουσαν αὐτὸ μίαν Πίστιν, καὶ διεκδικοῦν τὰ διὰ τοῦ ἡρωϊκοῦ θανάτου τοῦ ἐσχάτου Αυτοκράτορος του ἐξασφαλισθέντα αὐτῷ ἐπὶ τῆς πατρικῆς κληρονομίας δικαιώματα. Ὁ Φιλόθεος μακρόθεν παρηκολούθει τὸ φοβερὸν δράμα, δέομενος τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ τοῦ Κωνσταντίνου, οὗ τὰς ἀρχαίως ἀρετὰς ἐξετίμησεν ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐθρήνησε δὲ πικρῶς ἐπὶ τῇ πτώσει τῆς Πόλεως, τῆς ἐλπίδος ἀπάντων τῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ Χριστιανῶν, ἧς δὲν ἐπέζησε πολὺ, καταλιπὼν τὸν θρόνον τῷ 1459 εἰς Γρηγόριον τὸν ε'. οὗ τὴν ἀνάρρησιν καὶ τὸν χρόνον τῆς πατριαρχίας γινώσκωμεν ἐκ τῆς βιογραφίας τοῦ διαδόχου αὐτοῦ Ἰωακείμ τοῦ Πάνου.

(Ἀκολουθεῖ συνέχεια.)

Ν Ο Μ Ο Ι

Π Ρ Ο Σ

ΠΕΡΙΣΤΟΛΗΝ ΤΗΣ ΜΕΘΗΣ

Ἐὰν οἱ ἀρχαῖοι Σπαρτιάται — διότι ὑπάρχουσι καὶ νεώτεροι τοιοῦτοι — μεθύοντες, ὡς λέγεται, τοὺς Εἰλωτας, ἐπεδείκνουν αὐτοὺς τοῖς νέοις πρὸς ἀποτροπὴν ἀπὸ τῆς μέθης, ἢ νεώτερα κοινωνία, ἢ ἐπὶ προσδοκίᾳ καὶ πολιτισμῷ ἐγκανυγμένη, βλέπει μετὰ λύπης καὶ φόβου, ὅτι τὰ οἰκτρὰ τῆς μέθης ἀποτελέσματα, πληροῦντα τὰς ὁδοὺς καὶ τὰς οἰκίας καὶ ὡς ἀντιπροσώπους ἔχοντα οὐχὶ πλέον Εἰλωτας, διότι τοιοῦτοι δὲν ὑπάρχουσι πλέον, ἀλλ' αὐτοὺς τούτους τοὺς ἀστούς, ὅχι μόνον δὲν κωλύουσιν ἀλλὰ καὶ προκαλοῦσι τοὺς πολλοὺς εἰς τὸ ἐλάττωμα ἐκεῖνο, ὅπερ τὸν ἄνθρωπον εἰς κατωτέραν τοῦ ζῆφου βαθμίδα τίθεισιν ἐν τῇ ζυλογικῇ κλιμακῇ περιέρχως δὲ παρατηρεῖται,

ὅτι ὅπου τὰ φῶτα πλείω, εἰς αὐτὰ ὄλῳν ὅτι τὰ κέντρα τοῦ πολιτισμοῦ, ὡς οἱ Παρίσιοι, τὸ Λονδίνον, ἢ Νέα Ὑόρκη, ἐκεῖ καὶ ἡ μέθη βασιλεύει ἐν ὄλῳ αὐτῆς τῇ εἰδεχθείᾳ, πληρῶσα νοσοκομεία, φυλακὰς καὶ παντοσιῶν ἄσυλα. Σκληρὰ τῆς μοίρας εἰρωνεῖα!

Καὶ εἶναι μὲν ἀληθές, ὅτι ὅπου μεγάλα συγκεντρώσεις, ὡς εἰς τὰ προμνησθέντα κέντρα τοῦ πολιτισμοῦ, ἐκεῖ καὶ τὰ ἐλαττώματα ὑφ' ὅλας αὐτῶν ἐπικρατοῦσι τὰς μορφάς, ἀλλ' ἐπὶ τήλους οἱ τὰς τύχας τῶν λαῶν ἰθύνοντες, ὑπὸ πατρικῶν ἐμπνεόμενοι αἰσθημάτων. δὲν ἠδύνατο νὰ παρίδωσι καὶ τὴν κοινωνικὴν τῆς μέθης πληγὴν, ἧτις καὶ παρ' ἡμῶν, χάρις εἰς τὴν ἐπέμβασιν τῶν προσωρινῶν ἡμῶν προστατῶν ὅσήμεραι λαμβάνει διαστάσεις. — Καὶ λοιπὸν, δύναται τις νὰ εἴπῃ, — τί πρέπει νὰ γίνῃ; Τὸ ἐφ' ἡμῶν, κατ' ἀρχὴν ὄντες ὅχι μόνον κατὰ τῆς καταχρήσεως, ἀλλὰ καὶ κατὰ τῆς χρήσεως ἀκόμη τῶν οἰνοπνευματῶν ἰδίᾳ ποτῶν, διότι τὸ κ ο υ τ σ ο π ἰ ν ε ἰ ν εἶναι τὸ πρῶτον, ὡς τὰ πολλὰ πρηνές, ὅπερ εὐδὲν ἄγει πρὸς τὸν τῆς μέθης βόρβορον, τὸ ἐφ' ἡμῶν, λέγομεν, ὡς μόνον πρὸς περιστολὴν τοῦ κακοῦ μέσον τυγχόμεθα καὶ ἐθλίπομεν τὴν κυβερνητικὴν δηλονότι ἐπέμβασιν, ἧτις αὐστηρῶς διὰ νόμου ἐπενεργοῦσα ἴσως ἠδύνατο, ἂν ὅχι νὰ ἐξελείψῃ, νὰ μετριάσῃ ὅμως τοῦλάχιστον τὴν μέθην, τὸ κοινωνικὸν τούτο αἴσχος. Καὶ ὦ τοῦ θαύματος! ἰδοὺ τὸ φῶς ἔρχεται ἡμῶν ἐκ τοῦ Βορρᾶ, κατὰ τὴν τοῦ Βολταίρου ἔκφρασιν τὸ Ὑπουργεῖον δηλονότι τοῦ Βελγίου, ὡς ἐν εὐρωπαϊκῇ τινι ἱατρικῇ ἀναγινώσκωμεν ἐφημερίδι, κατέθηκεν εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Ἀντιπροσώπων νομοσχέδιον πρὸς περιστολὴν τῆς δημοσίου μέθης, οὗτινος τὰ 14 ἄρθρα ἔχουσιν ἐν περιλήψει ὡς ἑξῆς:

Θὰ τιμωρῶνται, λέγει ὁ νομοθέτης, διὰ προστίμου ἐνὸς μέχρι 15 φράγκων ὅσοι εὐρεθῶσιν ἐν καταστάσει μέθης εἰς δημόσια μέση, οἶον ὁδοὺς, πλατείας, οἰνοπωλεῖα κ.τ.λ. — Ἐν περιπτώσει ὑποτροπῆς ἐντὸς ἑξ μηνῶν ἀπὸ τῆς πρώτης ποινῆς, τὸ πρόστιμον ἀναθι-

βάζεται ἀπὸ 5 ἕως 25 φρ. ἐν περιπτώσει δὲ καὶ νέας ὑποτροπῆς, μετὰ ἑξ καὶ πάλιν μῆνας, ὁ ἔνοχος καταδικάζεται εἰς φυλάκισιν ὅκτω ἡμερῶν μέχρις ἐνὸς μηνός καὶ πρόστιμον 26 μέχρις 100 φρ. Ἐπίσης τιμωροῦνται διὰ προστίμου 1-25 φρ. καὶ ὅσοι, ἐκ τῶν πωλούντων οἰνοπνευματῶδη ποτὰ, παρέχουσι τοιαῦτα εἰς καταφραγῶς μεθυμένους ἢ εἰς ἀνηλικίους, ἄγοντας δηλονότι ἡλικίαν ἐλάττω τῶν 16 ἐτῶν.

Ἐν τῇ περιπτώσει ἡ μέθη ἐγένετο ἀφορμὴ ἀσθενείας, προκαλεσάτης ἀνικανότητα πρὸς προσωπικὴν ἐργασίαν, ὁ τὴν μέθην προκαλέσας θὰ τιμωρῆται διὰ φυλακίσεως ὅκτω ἡμερῶν μέχρι 2 ἐτῶν καὶ διὰ προστίμου ποικίλοντος μεταξύ 50 καὶ 200 φρ. ἐὰν δὲ συμβῇ καὶ θάνατος, ἡ ποινὴ ἔσται φυλάκισις πέντε μέχρι δέκα ἐτῶν καὶ πρόστιμον 250 μέχρι 4000 φρ. Πρὸς τούτοις ἀπὸ τοὺς ἐνόχους τὸ δικαστήριον δικαιούται ν' ἀφαιρέσῃ τὴν ἐξάσκησιν τῶν πολιτικῶν καθόλου δικαιωμάτων ἐπὶ δύο κατ' ἀνώτατον ὅρον ἔτη καὶ ἐπὶ ἀνάλογον χρόνον τὸ δικαίωμα τοῦ μετέργεσθαι τὸν οἰνοπνευματοπώλην, ἐν τῇ περιπτώσει ὁ ἔνοχος εἶναι τοιοῦτος. Καὶ τέλος οὐδὲν χρεὸς οἰνοπωλεῖου θὰ ἔχη κύριος ἐνώπιον τοῦ ἀρμοδίου δικαστηρίου.

Τί ὠραῖοι, τί χρυσοὶ λόγοι! καὶ ὅταν ἀναλογισθῶμεν, ὅτι ἡ περὶ ὅλων περιττά, ὡς τὰ πολλά, καταναλισκόμενη Βουλὴ ἡμῶν, ψηφίζουσα νόμον ὡς τὸν ἀνωτέρω, ἠδύνατο νὰ παράσῃ εἰς τὸ ἔθνος περισσιτέρας ὠφελείας, πρὸ ὅσας οὐδὲ κἂν ἂ φαντασθῶσι δύναται οἱ ἐργάται τοῦ ὄρμαθου τῶν νομοσχεδίων, τῶν καταπλημμυρούμενων τὸ προεδρεῖον τῆς ἐθικῆς ἀντιπροσωπείας, χωρὶς οὐδὲν οὐδέποτε καλὸν νὰ ἔχωσι πόρισμα, διερωτώμεθα ἄκοντες: καὶ τί κωλύει πρὸς τούτο; Πλὴν πᾶραυτα φωνή, βοῶσα ἐκ τοῦ ἐτέρου μέρους τῆς τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τῆς Ἀφρικῆς χωρίζουσας θαλάσσης, ἀπαντᾷ: ἀλλὰ πῶς δύναται νὰ εὐφωθῇ τὸ πολυκροτον ρουσβέτι, ὅπερ εἰθίσται νὰ πλέῃ εἰς ποταμοὺς ῥητινίου;

Ἐν Κλίρῳ, τῇ 3 Μαρτίου 1887.

N. A. ΠΙΣΤΗΣ

ΤΟ ΝΑΥΤΙΚΟΝ ΤΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ

Υπό τοῦ Ἀντιναυάρχου τοῦ γαλλικοῦ στόλου
K. JURIEU DE LA GRAVIERE

Α΄.

Η ΕΝ ΣΑΛΑΜΙΝΙ ΝΑΥΜΑΧΙΑ

Οἱ Πέρσαι εἶχον μέχρι τοῦδε κυριεύσει τριήρεις τινάς, μονωθείσας τῶν λοιπῶν, δι' ὃ καὶ ἡ θορεία ἀκτὴ τῆς Εὐβοίας ἔλαβε τὸ ὄνομα τῆς βασιλείσσης Ἀρτεμισίας (1). Οὐχὶ μόναι αἱ τοῦ Θερμυδόντος ὄχθαι τρέφουσιν Ἀμαζόνιας. Χήρα καὶ κηδεμὼν τοῦ υἱοῦ τῆς ἡ τῆς Ἀλικαρνασσοῦ βασιλείσσης, ἠθέλησεν αὐτὴ ἡ ἰδίᾳ νὰ κυβερνήσῃ τὰ πέντε ὑπὸ τῶν κρατῶν τῆς ἀποσταλέντα πλοῖα, τὰ τῆς Ἀλικαρνασσοῦ, τῆς Κῶ, τῆς Νισύρου καὶ τῆς Καλύδνου. Αἱ πέντε αὐταὶ νῆες ἦσαν, ἂν ἐξαιρηθῶσιν αἱ τῶν Σιδονίων, αἱ ἄρισταὶ τοῦ στόλου (2). Ἀγανακτήσαντες οἱ Ἕλληνες, ὅτι μία γυνὴ ἐτόλμησε νὰ πολεμήσῃ κατ' αὐτῶν, ἔθηκαν ἄλλον εἰς ὃν τινα ἤθελε τὴν συλλάβῃ· οὐδεὶς πλὴν κατέστη ἄξιος τῆς ὑποσχεθείσης ἀμοιβῆς. Ἡ Ἀρτεμισία ἦτο περιστέρα ἔχουσα γαμφύνονας ἀετοῦ (3). Οἱ Πέρσαι εὗρον εὐκαιρίαν, ἐν ᾧ οἱ δύο στόλοι ἔμενον ἀντιμέτωποι, νὰ ἐκτιμήσωσι τοὺς πολεμίους (4). Εἶχον σχεδιάσει νὰ περιζώσωσιν αὐτούς, οὕτω δὲ ν' ἀποκλείσωσι σύμπαντα τὸν ἑλληνικὸν στόλον. Τὸ μέτρον τοῦτο εἶναι ἐν ἐκ τῶν λαθῶν καὶ τῆς ἀδυναμίας, τῶν προερχομένων ἐκ τοῦ πολυαρίθμου ὑπερβολικῆς πεποίθησις ἄγει πολυλάκεις εἰς τὸν καταμερισμὸν τῶν δυνάμεων. Διακόσια λοιπὸν πλοῖα θὰ διέλθωσιν ὅπισθεν

(1) Ὁ Ἡρόδοτος λέγει, ὅτι ἐπὶ τοῦ ἀκρωτηρίου τούτου ἦτο ναὸς τῆς Ἀρτεμίδος. Βιβ. VII, Κεφ. 176.

(2) Ἡρόδ. Βιβλ. VII, 99.

(3) Τοῖσι γὰρ Ἀθηναίων τριηράρχοισι παρακελεύετο, πρὸς δὲ καὶ ἄλλον ἔκειτο μύριαι δραχμῶν, ὅς ἂν μιν ζῶν ἔλθῃ· δεῖνόν γάρ τοι ἐποιοῦντο γυναῖκα ἐπὶ τὰς Ἀθήνας στρατεύεσθαι κλ. Ἡρ. Βιβλ. VIII, 93.

(4) Ἡρόδ. Β.βλ. VIII, 8.

τῆς Σκιάθου ἀράτα εἰς τοὺς σκοπιωροὺς τοῦ Εὐρυβιάδου. Ἡ μοῖρα αὕτη θέλει περιπεύσει τὴν Εὐβοίαν καὶ εἰσχωρήσει ἐντὸς τοῦ Εὐρείου, ἀμα ὡς ἤθελε παρακάμψαι τὸν Καφηρέα, τὸν κόλπον δὲ ὅτι τῆς Καρύστου. Μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς περιστροφικῆς ταύτης κινήσεως ὁ κύριος μηδικὸς στόλος ἐπρόκειτο νὰ προσβάλῃ τὸν ἑλληνικὸν κατὰ μέτωπον.

Καὶ μετὰ τὰς μεγάλας ζημίας, ἃς ἡ τριημία ἐπροξένησεν εἰς τοὺς Πέρσας, οὗτοι ἐδιανοῦντο νὰ ἐλπίζωσιν ἔτι, ὅτι ἡ τύχη ἐξηκολούθει νὰ πρόσκειται εἰς αὐτοὺς. Εἶχον θυσιάσει τὸ πρῶτον θῦμα, νέον Ἕλληνα, αἰχματωλισθέντα ἐπὶ τριζηνίας νηός. Ὁ νέος οὗτος ἦτο ἐκτάκτου ὠραιότητος, ἐσφάγη δὲ ἐπ' αὐτῆς τῆς πύρας τῆς κυριευθείσης νηός. Οἱ Πέρσαι ἐξ αὐτῆς τῆς ὠραιότητος τοῦ θύματος ἐξήγαγον αἴσιον οἰωνόν· ἡ θυσία αὐτοῦ, κατὰ τὰς ἐπικρατούσας τότε δόξας, δὲν ἠδύνατο ἢ νὰ ἦ εὐπρόσδύκτος τοῖς Θεοῖς (1). Ἐπῆλθεν ἐν τούτοις ἡ στιγμή, κατ' ἣν οἱ οἰωνοὶ μέλλουσι νὰ ὑποχωρήσωσιν ἐνώπιον τῶν γεγονότων. Ὀλίγον τι πρὸ τῆς ὀψέως τοῦ ἡλίου οἱ Ἕλληνες ἀνέσπασαν τὰς ἀγκύρας, ὁ δὲ περσικὸς στόλος ἀντεπεξῆλθε κατ' αὐτῶν. Οἱ βάρβαροι, — οὕτως οἱ Ἕλληνες ἀπεκάλουν τοὺς ἀλλοφύλους, — ἠγνόουν, ὅτι οἱ πολέμιοι εἶχον κρυφίως πληροφορηθῆ περὶ τε τῆς ἐν τῷ ἀκρωτηρίῳ τῆς Σηπιάδος καταστροφῆς καὶ τῆς πρὸς τὰ νότια τῆς Εὐβοίας ἀποστολῆς μέρους τοῦ στόλου (2), ἐξεπλήττοντο ἐπομένως διὰ τὸ μέγεθος τῆς τολμῆς, ἣτις ἠπέσειε τὴν ἀνατροπὴν τῶν σχεδίων των. Ἐπὶ τῆς ναυραχίδος τοῦ Εὐρυβιάδου ὁ δαδοῦχος ἀνυψοῖ αἴφνης τὴν ἀσπίδα. Σημαιοφόρος κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἦν ὁ ἀρχιπηδαλιούχος, ὁ κῆρυξ τοῦ ναυτικοῦ αἱ λειτουργίαι του περιβάλλουσιν

(1) Καὶ ἔπειτα τῶν ἐπιβατίων αὐτῆς τὸν καλλιστεύοντα ἀγαγόντες ἐπὶ τὴν πύρην τῆς νηός ἐσφάζαν, διαδέξιν ποιούμενοι τὸν εἶλον τῶν Ἑλλήνων πρῶτον καὶ κάλλιστον. Τῷ δὲ σφγιασθέντι τούτῳ ὀνόμαζαν τὴν Λέων· τάχα ὅτι καὶ τοῦ ὀνόματος ἐπαύροτο. Ἡρ. Βιβλ. VIII.

(2) Ἡρόδ. Βιβλ. VIII, 8.

αὐτὸν ἰερὸν χαρακτῆρα. Τὸ σημεῖον τῆς μάχης ἦν ἡ ἀσπίς ἀνυψωμένη. Τὸ σημεῖον τοῦτο κατ' ἀπάσας τὰς τακτικὰς τῶν ἐθνῶν, δύναται ν' ἀναπληρώσῃ τὰ λοιπὰ. Ἡ εἰρεσία ἀμέσως ἐπισπεύεται, τὰ δὲ πλοῖα συμπεπυκνωμένα μέχρι ἀποστάσεως κόπης καὶ ἔχοντα τὴν πύρην πρὸς τὸν πολέμιον ἐστραμμένην, ποιῶσι τὸ ὕδωρ νὰ ῥοθιάζῃ. Εὐθύς ὡς ἐγένετο ἡ πρώτη σύρραξις, 30 περσικὰ πλοῖα συντρίβονται. Οἱ Ἕλληνες ἠθέλησαν ἀπλῶς καὶ μόνον νὰ δοκιμάσωσι τὰς δυνάμεις τῶν πολεμίων· τὸ σκότος, ὡς εἶχον προΐδει, ἀπεχώρισε τοὺς μαχόμενους. Ἐκαστος στόλος κατέλαβε τὴν προτέραν θέσιν (1).

Εὐρίσκοντο τότε περὶ τὰ μέσα τοῦ θέρους. Διαρκούσης τῆς νυκτὸς ἐμαίνετο σφοδρὰ καταγίς εἰς τὰ περὶ τὸ Πήλιον ὁ ἄνεμος ἐπνεεν ἀπόγειος, καὶ τοὶ δὲ ἡ θάλασσα ἦν γαλήνιος, ἀστραπαὶ ἠύλακον ἀδιακόπως τὸν οὐρανὸν καὶ βροχὴ συνεχῆς κατέπιπτε. Ἐν ᾧ φοβεραὶ θρονταὶ ἐδόνουν τὴν ἀτμοσφαῖραν, τὰ ρεύματα συμπαρέφερον πρὸς τὸν ὄρμον τῶν Ἀρετῶν, ἐν ᾧ ἦσαν οἱ Πέρσαι ἠγκυροβολημένοι, συντρίμματα πλοίων καὶ πολλὰ πτώματα. Οἱ νεκροὶ, ἐκθρασθέντες ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας ἐκ τῶν ἀθύστων, αἵτινες εἶχον καταπίει αὐτοὺς κατὰ τὴν ἐνσκήψασαν ἐπὶ τοῦ ἄκρου τῆς Σηπιάδος καταγίδα, ἐταράττοντο ὑπὸ τὰς πύρας καὶ ἐνεπλέκοντο εἰς τὰ ἄκρα τῶν κωπῶν. Τὰ πεδία τῶν μαχῶν δὲν παρίσταντο τότε τὸ ἐκ τῶν καταστροφῶν τοῦ πυροβολικοῦ μας παρεχόμενον νῦν θέαμα. Οἱ Πέρσαι ἤθελον ἰδεῖν ἄνευ φοβικῆς μαχητῆς καιμένων ἐπὶ τῶν ἀσπίδων των· κατελήφθησαν πλὴν ὑπὸ παγετώδους τρόμου ἐν τῇ θέᾳ τῶν ἐμπλεκομένων εἰς τὰς κόπας των νεκρῶν, ὠχροπρασινοζόντων, ἐξωδηκότων τὸ τε πρόσωπον καὶ τὰ λοιπὰ μέλη (2). Ἐν τῷ στόλῳ ἐντούτοις τοῦ Ξέρξου δὲν ἦτο γνωστὸν ἔτι τὸ μέγεθος τῆς συμφορᾶς. Ἡ διευθύνουσα πρὸς αὐτὸν τὰ πένθημα ἐκείνα λείψανα καταγίς δὲν ἐφείσθη τῆς μελλούσης νὰ προσβάλῃ τοὺς Ἕλληνας ἐκ τῶν νότων

(1) Ἡρόδ. Βιβλ. VIII, 2.

(2) Ἡρόδ. Βιβλ. VIII, 13.

μοίρας. Τὰ πλεῖστα τῶν πλοίων, ὑφ' ὧν συνέκροτεῖτο αὕτη συνετρίβησαν ἐπὶ τῶν βράχων τῆς ἀνατολικῆς τῆς Εὐβοίας ἀκτῆς. Ἡ τύχη ἐξηκολούθει ἐμμένοντα ἐναντία. Ὅταν τις βλέπῃ τοιοῦτου εἶδους συμβάντα, ἐπαναλαμβάνόμενα κατὰ τοσοῦτο βραχέα διαλείμματα, συνετὸν εἶναι νὰ μὴ τα περιφρονῇ.

Ὁ τῶν Περσῶν στόλος ἠλαττοῦτο ταχέως, ἐν ᾧ ὁ τῶν Ἑλλήνων ἠῤῥεαν. Πεντήκοντα τρεῖς νῆες, ἀποπλεύσασαι ἐξ Ἀττικῆς, ἀφίκοντο αὐτὴν ἐκείνην τὴν νύκτα πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ὑπὸ τὸν Θεμιστοκλέα. Οἱ Κερκυραῖοι, ἐπὶ τῆς συνδρομῆς τῶν ὀπίων ἐφρόνουν ὅτι ἠδύνατο νὰ βασισθῶσιν, εἶχον εὐλογοφανῆ πρόφασιν, ὅπως ἀπουσιάσωσι, τὸ ὅτι « οἱ ἐτησίαι ἄνεμοι ἐκόλυον τὰς 60 τριήρεις των νὰ παρακάμψωσι τὸν Μαλέαν » (1). Ἐν τούτοις οἱ Ἕλληνες ἐξέλαβον ἑαυτοὺς ἀρκούντως ἰσχυροὺς, ὅπως ἐπαναλάβωσι τὴν ἐπίθεσιν, ἣτις εἶχε τόσω τὴν προτεραίαν ἐπιτύχει. Κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν, οὐχὶ ἄνευ λόγου κρίναντες εὐνοϊκὴν εἰς τὰ σχέδιά των τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, κατέλιπον πάλιν τὸν ὄρμον τοῦ Ἀρτεμισίου, διευθυνόμενοι νῦν κατὰ τῶν Κιλισσῶν νηῶν, κατ' ὧν ἐπιτίθενται ἐξ ἀπροόπτου καί, πρὶν ἢ οἱ Πέρσαι λάθωσι καιρὸν νὰ συνέλθωσιν, ἀποσύρονται. Τὴν τρίτην πλὴν ἡμέραν οἱ πολέμιοι δὲν ἀναμένουσιν αὐτούς, ἀλλ' ἀποφασίζουσι νὰ κατασταθῶσιν ἐπιθετικοί. Ὁ τοῦ Ξέρξου στόλος δὲν πλεονεκτεῖ τοῦ ἑλληνικοῦ κατὰ τὴν πληθύν· μόνον ἔχει πλοῖα ἰσχυρώτερα, εὐπαγέστερα, μετὰ ἐρετῶν κάλλιον γεγυμνασμένων (2). Τὰ πληρώματα τούτων, ἐξαιρουμένων τῶν Ἴωνων, οἵτινες οὐδέποτε ἐπαύσαν νὰ ὦσιν ὑποπτοι, ἐξηκολούθουν νὰ ἐμφορῶνται ὑπὸ πολεμικωτάτων αἰσθημάτων. Ἀπαντες οἱ τοῦ μεγάλου βασιλέως ὑπήκοοι, οἱ ἀπὸ τῶν ὀρέων τῆς Ὑρκανίας

(1) Ἡρόδ. Βιβλ. VIII, 13. Τούτου ἕνεκα ἐπεκλήθησαν ὑπὸ τῶν λοιπῶν Ἑλλήνων κ ὁ θ ο ρ ο ι, ἐξ οὗ ἴσως παράγεται τὸ διδόμενον σήμερον ὑπὸ τῶν πολιτῶν εἰς τοὺς χωρικοὺς χλευαστικὸν ἐπίθετον κ ὁ θ ρ ο ι, ὅπερ τινὲς παράγουσιν ἐκ τοῦ Κορίνθιος, ὡς οὕσης τῆς Κερκύρας Κορινθιακῆς ἀποικίας. Σ. Σ. Κ.

(2) Ἡρόδ. Βιβλ. VIII, 10.

κατελλόντες, ὅπως ὑποδουλώσωσι τὸν λυσίκομον Μῆδον, διατηροῦσιν ἐν τῷ μυγῶ τῆς ἑαυτῶν καρδίας τὴν συναίσθησιν τῆς ἐπὶ τῶν λοιπῶν ἔθνων ὑπεροχῆς των. Εἶχον ἤδη ἐπιβῆ ἑκάστης τριήρους 80 Πέρσαι. Ὁ Ξέρξης συλλέγει μὲν ἐρέτας καὶ ναυκλήρους πανταχόθεν, τὴν κυβέρνησιν πλὴν τῶν πλοίων μόνον πρὸς ἐκείνους, πρὸς οὓς καὶ τὴν περιφρούρησιν ἑαυτοῦ ἤθελεν ἀφόβως ἐμπιστευθῆ, ἀνατίθησι. Ἐν τῷ στόλῳ του ὑπηρετοῦσι Φοίνικες, Αἰγύπτιοι, Κιλικίαι, Παφλαγόνες, Κάρες, Ἴωνες καὶ Ἕλληνες ἐτι κωπηλάται καὶ οἰακοστροφῶται μόνον πλὴν οἱ Πέρσαι μάχονται, οἱ Πέρσαι μόνον ἄρχουσι. Κατὰ τὴν τρίτην ταύτην ναυμαχίαν, καθ' ἣν ὁ στόλος τοῦ Ξέρξου διήλυθε τὴν προσβολὴν του κατὰ τοῦ κέντρου, ἡ νίκη μανικῶς καὶ ἐπιμόνως διημφισβητήθη· ἐμεινεν ἀμφίβολος. Ἡ βασίλισσα Ἀρτεμισία εἰς μάτην ἠγωνίζετο· ἡ εὐψυχία της, καίτοι διήγειρε τὸν θαυμασμόν τοῦ στρατοῦ, δὲν κατόρθωσε νὰ ἀποφασίσῃ τὴν νίκην (1).

(Ἀκολουθεῖ συνέχεια.)

ΤΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΝ ΣΩΜΑ

Χημικὸς τις ἠθέλησε νὰ μάθῃ ἐκ τίνων πολυτίμων οὐσιῶν ἠδύνατο ν' ἀποτελῆται τὸ σῶμα τοῦ ὥραίου ἡμίσεως τοῦ ἀνθρώπινου γένους, ἀφαιρέθων τούτε φύλλον τῆς συκῆς, τῶν ψελλίων, τοῦ ψιμυθίου καὶ τῆς ἀρχιτεκτονικῆς διευθετήσεως τῆς κατ' ἀρέσκειαν κεχρωματισμένης κόμης. Εὗρε λοιπὸν ὅτι τὸ σῶμα καλλιπάρειου καὶ καλλιπλοκάμου νύμφης, βάρους 70 χιλιογράμμων, ἧς ἔληξεν ἡ αὐξήσις, ἀποτελεῖται ἐκ 44 χιλιογράμμων ὀξυγόνου, 7 ὕδρογόνου, 1 ἀζώτου, 1 χιλιογράμμου καὶ 750 ἀσβεστίου, 800 γραμμαρίων χλωρίου, 100 φθορίου, 12 ἀνθρακος, 800 φωσφόρου, 100 θείου, 80 ποτασίου, 50 μαγνησίου καὶ 45 σιδήρου, ἐκ τῆς συνθέσεως δῆλον

(2) Ἡρόδ. Βιβλ. VIII, 46.

ὅτι 13 ἀπλῶν σωμάτων, 5 ἀερίων καὶ 8 στερεῶν ἢ μεταλλοειδῶν, καὶ 5 μετάλλων, ἐξ ὧν οὐδὲν παλῦτιμον!

ΑΛΙΕΙΑ ΕΝ ΤΟΥΚΙΝῶ

Κατὰ τὴν ἐπὶ Ἀραβῆ γελοῖαν ἔξοδον τῶν ἐν Αἰγύπτῳ ξένων, ἐν Πόρτῳ-Σαῖδῳ περιμένοντες τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐπεμβάσεως τῶν χειρῶν ἐκείνου ἀποδειχθέντων ἀτοκλήτων σωτήρων τῆς Αἰγύπτου καὶ προστατῶν των ξένων, ξανθῶν καὶ φιλοίων τῆς Ἀλθίωνος τέκνων, διεσκηδάζομεν ἐνίοτε ἀγρευόντες παρὰ τὴν προκυμαίαν ἰχθύς. Πολλάκις τότε παρατηρήσαμεν δελφίνας καταδιώκοντας ἰχθύς καὶ ἀναγκάζοντας τούτους νὰ ῥίπτονται ἐνίοτε ἐπὶ τῆς ἄμμου, ὅπως φύγῳσιν ἀπὸ τῶν ὀδόντων αὐτῶν, διὸ οὐδόλως ἐξεπλάγημεν ἀναγνόντες ἐν τῷ γαλλικῷ περιοδικῷ «Φύσις» ἀνταπόκρισιν τοῦ ἐν Τουρκίῳ Γάλλου Ἀρμωστοῦ Παύλου Βέρτ, χρονολογουμένην ἀπὸ 26 ἰαννουαρίου Σεπτεμβρίου, ἐν ἣ ὁυτος πραγματεύεται περὶ εἶδους τινὸς συνεταρισμοῦ τῶν δελφίνων μετὰ τῶν Τουρκινῶν ἀλιέων.

«Ὁ κόλπος τοῦ Θυάν-Ἄν, γράφει ὁ μακαρίτης, βροῖται ἐξ εἶδους τινὸς δελφίνων, οἷτινες νέοι ὄντες ἔχουσι χροῶμα φαιὸν ἀποκλίνον εἰς τὸ μολυβδόχρουν, ἀναπτυσθέντες δὲ φθάνουσι μέχρι 3 ἢ 4 μέτρων μέγεθος καὶ τότε τὸ χροῶμα των μεταβάλλεται εἰς λευκὸν γαλακτώδες, τὸ δὲ ἐπὶ τῆς βράχως των πτερύγιον λαμβανεῖ ὥραϊον ὑπέρυθρον χροῶμα. Κατὰ πᾶσαν πρῶϊαν καὶ ἐσπέρην πλησιάζουσι κατὰ μικροὺς ὀμίλους τεσσάρων ἢ πέντε τὴν ἀκτὴν, καταδιώκοντες τὰς ἀγέλας εἶδος τινὸς θωρακίτου· ὁ ἰχθύς οὗτος, ἵνα σωθῆ, ῥίπτεται ἐπὶ τοῦ ἀμμώδους καὶ ἐλαφρῶς κεκλιμένου αἰγιαλοῦ.

«Τότε κάταφθάνουσιν οἱ ἀλιεῖς, ἡμίγυμοι καὶ τὴν κεφαλὴν κεκαλυμμένην ἔχοντες ὑπὸ παμμεγέθους κωνικῷ πύλου, προφυλάσσοντες ταύτην ἀπὸ τὸ καῦμα τοῦ ἡλίου. Οὗτοι εἰσέρχονται μέχρι γονάτων εἰς ὑπάντησιν τοῦ δελφίνου καὶ, καθ' ἣν στιγμὴν οὗτος ἐπιτίθεται

Ο ΤΡΟΜΑΡΑΣ ΔΙΗΓΗΜΑ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΝ ὑπὸ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΒΟΓΙΑΖΗ

(Συνέχεια.)

Β'.

κατὰ τῆς ἀγέλης, παραλλήλως τῇ παραλίᾳ, οὔτοι ἐπιρρίπτουσιν ἐνώπιον αὐτοῦ μέγα μετὰξινον ἀμφίβληστρον (πεζόβολον). Τὸν πεζόβολον τούτον οἱ Τουρκίνοι δὲν κρατοῦσι δεδιπλωμένον ἐντέχνως, ὡς οἱ ἡμέτεροι ἀλιεῖς, ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ὤμου, ἀλλ' ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν, ὅσκις δὲ πρόκειται νὰ ἐκσφενδονίσωσιν αὐτόν, περιστρέφονται περὶ ἑαυτούς, ποιούντες πλήρη κύκλον, τοῦθ' ὅπερ δίδει μεγίστην δύναμιν εἰς τὴν ἐκσφενδόνισιν αὐτοῦ. Δύο ἢ καὶ τρία τοιαῦτα ἀμφίβληστρα ἐπιρρίπτονται ἐνώπιον παντὸς δελφίνου, ἐπιτηδεῖως πάνυ ἀλληλεπιθετόμενα· μέγας τότε φλοῖσθος ἀγγέλλει, ὅτι οἱ θωρακίται ἠγρεύθησαν κατὰ δεκάδας.»

«Ὁ δελφίν τὸτε προσπαθεῖ νὰ διασχίσῃ τὰ δίκτυα, ὅπως ἐμπλῆσθῆ βρώσεως· ἀλλὰ καθ' ἣν στιγμὴν ὁ ἀλιεὺς ἐκσφενδονίζει τὸ ἀμφίβληστρον, παιδάριόν τι παριστάμενον ῥίπτει κατὰ τοῦ κητοειδοῦς τεμάχιον θαμβοῦ προσδεδεμένον εἰς σχοινίον, οὕτω δὲ ἀναγκάζει τοῦτο νὰ ἀποσυρθῆ μέτρα τινὰ μακράν.»

«Ἐκαστος ἐντούτοις εὐρίσκει τὸ συμφέρον τοῦ ἐν τῷ συνεταρισμῷ τούτῳ· ὁ ἀλιεὺς, διότι ὁ δελφίν ὠθεῖ πρὸς αὐτόν τοὺς ἰχθύς· ὁ δὲ δελφίν, διότι ἡ ἐκσφενδόνισις τοῦ ἀμφίβληστρου ἀναγκάζει πλείστους ὄσους ἰχθύς νὰ διευθυνθῶσι πρὸς αὐτόν. Τούτων ἕνεκα δελφίνες καὶ ἀλιεῖς ἴαν φιλικῶς πρὸς ἀλλήλους διάκεινται. Ἐντὸς τοῦ ὕδατος ἐγγίζουσιν ἀλλήλους ἄνευ φόβου. Πολλοί, βλέποντες τὸν δελφίνα, κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἐπιθέσεως, ἐξάγοντα τοῦ ὕδατος τὴν ὀξύρυγχον στρογγύλην κεφαλὴν του καὶ φουσῶντα μετὰ τινος θορύβου, φρονοῦσιν ὅτι οὗτος προειδοποιεῖ τοὺς ἀλιεῖς.»

«Οὔτοι, εὐκαιρίας παρουσιασθείσης, παρέχουσιν εἰς τοῦτον μεγίστας περιποιήσεις. Ἄν, λόγου χάριν, συλληφθῆ εἰς τὰ δίκτυα, τὸν ἀπαλλάσσοσι μετὰ σπουδῆς, χωρὶς νὰ μνησικακῶσι κατ' αὐτοῦ διὰ τὴν προσγενομένην βλάβην εἰς αὐτά· ἂν ἐξ ἀπροσεξίας πέσῃ εἰς τὰ ῥιχά, τὸν βοηθῶσι νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὰ βαθέα. Δι' αὐτούς εἶνε συνεργάτης ἅμα καὶ φίλος. Παρατήρησα μάλιστα, ὅτι οἱ ἀλιεῖς συνειθίζουσι νὰ ἀπευθύνωνται πρὸς αὐτόν δι' ἐπιφῶν τινων.»

Πλήθος ἐπιβατῶν ἐπὶ τῶν θωρακίων τοῦ πλοίου στηριζομένων, ἀπεχαιρέτα καὶ ἀπεχαιρετάτο ὑπὸ τῶν παραπειπόντων αὐτοὺς συγγενῶν ἢ φίλων, ἀναμένοντες ἀνυπομόνως τὴν ἐκκίνησιν του πλῆν, τὴν ἀνυπομονησίαν των ἀντι νὰ καταστειλῇ ἡ προσέγγισις τῆς ὥρας, ἐτι μᾶλλον ἠῦξησεν ἡ εἰδησις περὶ τοῦ ὅτι, ἕνεκεν βλάβης μηχανῆς τινός, ὁ ἀπόπλους ἀνεβλήθη διὰ τὴν τετάρτην μ.μ. ὥραν.

Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ λέμβος τις ἐφάνη βιαίως διευθυνομένη πρὸς τὸ ἀτμόπλοιο, τοῦθ' ὅπερ ἐγένετο αἰτία, ἵνα κατασταλῇ ἡ ἀνυπομονησία των, ἢ μᾶλλον νὰ καταπραῖνθῇ ὁ θυμὸς ὑφ' οὗ κατελήφθησαν ἐπὶ τῷ ἀκούσματι τῆς ἀναβολῆς· ἡ βία μεθ' ἧς ἡ λέμβος ἔσχιζε τὰ ὕδατα, κατὰ διαταγὴν τῶν ἐπιβαινόντων, τῶν διὰ χειρῶν τε καὶ ποδῶν προσπαθούτων νὰ ὠθήσωσιν αὐτὴν ἐπὶ πλείω, ἐγένετο ὡς εἵπομεν, οὐ μόνον τῆς διασκηδάσεως τοῦ θυμοῦ των αἰτία, ἀλλὰ καὶ ἀκρατήτου γέλωτος.

Ἄλλ' ὅτε, τῆς λέμβου προσεγγιζούσης, διέκρινον τοὺς ἐν αὐτῇ ἐπιβαίνοντας, τὸν γέλωτά των διαδέχθη ἡ ἀπορία, πῶς γραῖα ρακένδυτος συνωδεύετο ὑπὸ τοῦ κλητῆρος τοῦ Πρακτορείου. Μετ' οὐ πολὺ πάντες, μὴ ἐξαιρουμένων οὐδ' αὐτοῦ τοῦ πλοιάρχου, διηυθύνθησαν πρὸς τὸ μέρος τῆς κλίμακος, ἀνῆλθον συνέστησε τότε ὁ κλητῆρ τῷ ἀρμοδίῳ, ὅπερ εὐλόγως ἠῦξησε τὴν περιέργειαν τῶν παρεστώτων, οἵτινες, περικυκλώσαντες τὸν συστήσαντα, προσεπάθον νὰ πληροφορηθῶσι παρ' αὐτοῦ τί τὸ συμβαῖνον· κατόπιν ὅθεν πολλῶν προσπαθειῶν, ἠναγκάσθη νὰ διακοινώσῃ αὐτοῖς τινὰ τῶν ὄσων καὶ οὗτος ἠδυνήθη νὰ μάθῃ παρὰ τῆς ἰδίας, ἐπὶ τοῦ ἀπὸ τῆς ἀποβάθρας ἄχρι τοῦ ἀτμοπλοίου βεβιασμένου ἐκείνου πλοῦ.

Μετά ταῦτα κατῆλθεν ἐπὶ τῆς λέμβου διευθυνομένης πρὸς τὴν παραλίαν, καὶ τοὶ οἱ περικυκλῶντες αὐτὸν ἤθελον νὰ ἐπαναλάβωσιν ἐρωτήσεις τινάς.

Γ'.

Περὶ τὴν 4^{ην} μ.μ. ὦραν τὸ ἀτμόπλοιο ἐκφενδονίσαν ὑστατον συριγγμὸν, ἀνέλκυε τὴν ἀγκυραν, ἀπομακρυνόμενον τοῦ λιμένος.

Ἦ ἐν καιρῷ ἀπόπλου θέα τῆς Σμύρνης, ἰδίως ἡ συνοικίας τινὸς πρὸς τὸ ἄκρον, ἐστειμμένης διὰ σειρῶν κυπαρίσσω, ἡ τῶν ἐν σχήματι δύο τριγώνων ὁρέων, Δυὸ Ἀδελφῶν ἐπικαλυμμένων, ἀφ' ἐτέρου ἢ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἑρμοῦ ποταμοῦ, ἢ τῶν Φωκῶν καὶ πολλῶν ἄλλων χωριδίων, ἐκατέρωθεν κειμένων, ἐστὶ ποιητικωτάτη.

Φοβούμενοι ὅθεν τὸ ὀρηκτικὸν τῶν ἐκβολῶν, τοῦ δεξιᾶ τῷ ἐκπλέοντι τὸν λιμένα ποταμοῦ, παρέπλεον ἀριστερᾶ, θεώμενοι ἀφ' ἐνὸς μὲν, ὅτε τὰς εὐθὺ πρὸς τὸ κύμα ἀποληγάσας πετρώδους κλυτύας, ὅτε δὲ τὰ εἰς ἐκατοστύας τινῶν μέτρων ἀπὸ τοῦ κύματος θουνά, ἐφ' ᾧ διαστήματι ὑψοῦντο πυργίσκοι, ἢ ἐαρινὰ οἰκίσκοι ἐν μέσῳ ἁλῶν ἢ ἀμπελώνων, τὰ ἐπὶ τῶν ὁρέων διεσκορπισμένα καὶ μόλις ἐκ τῶν δεινῶν διακρινόμενα χωρία, καὶ τὰ ἐπὶ τῆς ἀκτῆς ὑψόμενα βραβαρικά προϋχώματα, ἅτινα βεβαίως θὰ συνεπλήρουν τὸ κάταγοπητικὸν τῆς φύσεως, ἂν μὴ ἢ ἐπ' αὐτῶν κυματίζουσα σφημαία τῆς ἡμισελήνου δὲν ἠνάγκασε τὸν θεώμενον νὰ ἀναπολήσῃ τὸ πικρὸν ἐκεῖνο νέφος, ὑπὸ τὴν σκιὰν οὐτινος εὐγενέσταται ψυχᾶ σκιαζόνται ἀπὸ τρεῦτων αἰώνων! ἀφ' ἐτέρου δὲ τὴν ὡς ἐκ τῆς ὀρηκτικῆς, ὡς εἶπομεν, ἐκβολῆς τοῦ ποταμοῦ κατὰθολον θάλασσαν, τὰς Φώκας, τὰς Ἀλυκὰς καὶ τοὺς ἐν εἰδῇ πυργίσκων ἐν αὐτῆς ὑψομένους σωροὺς ἀλάτων.

Μόλις ὁ πυρόχρους βασιλεὺς φῆς ἡμέρας ἔδουεν, χρυσόνων τὰ περικυκλῶντα αὐτὸν καὶ ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐξαπλούμενα καὶ διαλυόμενα νέφη, ἐπλησίαζον νὰ κάμψωσι τὸ ἀκρωτήριον.

Πλὴν οἶα ἀλλοίωσις! ἢ πρὸ ὀλίγου ἐκπλήξις θαυμασμοῦ, ἢ προῦξενεὶ ἢ φύσις, μεταβάλλεται εἰς φόβον· οἱ ἐν τῷ πλοίῳ μικροὶ παῖδες ἔτρεχον, ἵνα κρυθῶσιν ὀπισθεν τῶν γονέων τῶν πᾶν δένδρον, πάντα λίθον, πᾶσαν φωνήν, ἐπλάττειν ἢ φαντασία, ἐν τῷ σκότει ἐκεῖνη πλανημένη, ὡς σκιάς δαιμονίους, κρημνοὺς, ἀλαλάς καὶ τὰ τοιαῦτα.

Μετ' οὐ πολὺ ἐκκμπτον τὸ ἀκρωτήριον, εὐρισκόμενοι ἀπέναντι τῶν Κλαζομενῶν· οὐδὲν διετάρασσε τὴν σιγὴν τῆς φύσεως ἢ ὁ θοῦπος τῶν μηχανῶν, ὁ θροῦς τῶν ὑπὸ τοῦ ἔλικος σχιζομένων ὑδάτων ἢ ἡ πένθημος φωνὴ γλαυκός.

Δ'.

Ἐπλησίαζον τὰ Βουρλᾶ· τοῦ ἀτμοῦ τότε ἐλαττωθέντος, ἐξέπεμπον οἱ φουσητῆρες δυνατοὺς συριγγμούς· ἔβλεπέ τις κατ' ἐκεῖνην τὴν στιγμὴν τοὺς λεμβούχους, ὡς καταχθονίους δαίμονας νὰ ἀναρριχῶνται διὰ τῶν διαφύρων σχοινοματῶν ἐπὶ τοῦ πλοίου· θόρυθος μέγας ἐπεκράτει μετὰ φωνῶν ἀγρίων καὶ ἤτο θύσκολον νὰ πείσῃ τις τοὺς περιστοιχίσαντας αὐτὸν, ὅτι δὲν ἐσκάπτειεν νὰ ἀποβιθασθῇ ἐκεῖ καὶ τὸ νὰ ἀπασπᾶσῃ ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν τὰ ἐπιτήδεά του.

Μετὰ ἡμίσειαν ὦραν αἱ λέμβοι ἀπεμακρύνοντο τοῦ πλοίου, ἀντηχοῦσης ἐνίστε φωνῆς τινος λεμβούχου βραγχνώδους ἐν τῇ θαλάσῃ, ὅτε τὸ πλοῖον ἐξακολούθησαν τὸν πλοῦν, μετ' ὀλίγον ἠνοίγετο πελάγιον.

(Ἀκολουθεῖ συνέχεια.)

ΜΗΤΡΙΚΗ ΣΤΟΡΓΗ

ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΖΗΟΙΣ

(Συνέχεια)

Ὁ γινώσκων ὅτι τὸ θάδισμα τῆς εἶναι φυσικῶς ἄτακτον καὶ ὀρηκτικὸν καὶ παρατηρῶν αὐτὴν προσπαθοῦσαν νὰ τροποποιήσῃ τοῦτο χάριν τῶν τρυφερῶν τῆς τέκνων, δὲν δύναται νὰ μὴ τὴν θαυμάσῃ. Ἀποφεύγει μετὰ προσοχῆς τὴν πλ. κ. καὶ μόνον κατὰ τῶν ἐγκόλων

θηραμάτων ἐπιτίθεται, ἀποφεύγουσα ἐκεῖνα, πρὸς ἃ θὰ ἠναγκάζετο νὰ παλαίσῃ, ἐκ φόβου μὴ ἐν τῇ πάλῃ πέσωσι τὰ μικρὰ τῆς, ἅτινα συνωθοῦνται καὶ μυρμηκίωσι καθ' ἑκατοντάδας περὶ τὴν γαστέρα τῆς.

Αἱ παρατηρήσεις αὗται εἰσιν ἀρχαῖαι, ἀφ' οὗ οἱ ἀρχαῖοι ἐπίστευον ὅτι αἱ λυκίδες τρέφουσι τὰ μικρὰ τῶν καὶ δὴ τὰ γαλουχοῦσι.

Ὁ Βοννέτ ὑπέβαλεν ἡμέραν τινὰ εἰς συγκινητικὴν καὶ δεινὴν δοκιμασίαν τὴν θαυμασίαν ἀγάπην τῆς λυκίδος πρὸς τὰ τέκνα τῆς. Κατεκρήμνισε ταύτην μετὰ τῆς πήρας τῆς ἐντὸς τοῦ σπηλαίου χονδροῦ μυρμηκολέοντος. Ἡ ἀράχνη προσεπάθησε νὰ διαφύγῃ, δὲν ἠδυνήθη πλὴν νὰ ἐμποδίσῃ τὸν μυρμηκολέοντα τοῦ νὰ συλλάβῃ τὸν ὠσόφρον σάκκον τῆς, ὃν ἤθελε νὰ καλύψῃ δι' ἄμμου. Ἡ ἀράχνη τότε μυρίας κατέβαλε προσπαθείας, ὅπως σώσῃ τὸν σάκκον τῆς ἀπὸ τῶν ὀνύχων τοῦ ἀορότου ἐχθροῦ τῆς· πλὴν εἰς μάτην· ἡ ἰστώδης οὐσία ὑπεχώρησε καὶ ὁ σάκκος ἀπεσπάσθη. Ἡ ἀράχνη ἤρπασε τοῦτον τότε διὰ τῶν σιαγόνων τῆς, ἀλλ' ὁ μυρμηκολέων τῇ τον ἀπέσπασε. Ἡ ἀτυχῆς μήτηρ, ἠττηθεῖσα ἐν τῷ ἀγῶνι, ἠδύνατο τοῦλάχιστον νὰ σώσῃ τὴν ἑαυτῆς ζωὴν, ἤρκει νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸν σάκκον τῆς καὶ νὰ φύγῃ ἀπὸ τῆς ἀπαισίας τρώγλης· προὔτιμισε πλὴν νὰ συνταφῇ μετὰ τοῦ πολιτισμοτέρου καὶ αὐτῆς τῆς ὑπάρξεώς τῆς θησαυροῦ. Ὁ Βοννέτ, λυπηθεὶς αὐτὴν, τὴν ἐξήγαγε διὰ τῆς θίας, καταλιπὼν τὸν σάκκον εἰς τὸν ληστήν. Ἡ ἀράχνη ἐν τούτοις ἐπανειλημμένως ἀπεπειράτο νὰ ἐμπέσῃ αὐτῆς ἐντὸς τῆς τρώγλης, ματαίως δὲ ἀπώθει ταύτην ὁ Βοννέτ διὰ μικροῦ ῥαβδίου· ἐπέμενε αὐτὴ ἀφοβὸς νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν ἀπαισίαν παλαιστραν. Ἐφαίνετο ὡσανεὶ ἐθεώρει τὴν ζωὴν ἀφόρητον βάρος, εὐτυχίαν δὲ τὸ νὰ συνταφῇ ἐν τῷ τάφῳ, ἐν ᾧ ἀπόλετο τὸ σπέρμα τῶν μελλόντων τέκνων τῆς.

Ἡ φιλοστοργία τῆς μητρὸς τῆς δὲν περιορίζεται μόνον εἰς τὰ ὠά. Ὅταν ἐκκολληθῶσι τὰ ἀράχνια, ἐξέρχονται τῆς πήρας ἐκ μικροῦ στομίου, ὅπερ αὐτὴ φροντίζει νὰ τοὺς ἀνέλξῃ, τότε δὲ, ὡς τὰ νεογνά τοῦ βατραχίου

τοῦ Σούριναμ, ἀναρριχῶνται ἐπὶ τῆς ῥάχως, τῆς κοιλίας, τῆς κεφαλῆς καὶ ἐπ' αὐτῶν ἐπιτῶν μηρῶν τῆς. Οὕτω δὲ βασιτάζει ταῦτα καὶ ἐκτρέφει, μέχρις οὗ καταστῶσιν ἀρκούντως ἰσχυρὰ ὅπως θηρεύωσι μόνον τῶν.

Ὁ Δὲ Γῆρ εὗρε τὴν ὀσορικὴν κλωβίτιδα ἐν τῇ φώλεᾷ τῆς μετὰ πενήντα ἢ ἐξήκοντα ἀραχνίων· αὕτη ἀντὶ νὰ φανερώσῃ σύμπτωμά τι τῆς φυσικῆς αὐτῆς δειλίας, ἀτρόμητος ἔμενε παρ' αὐτοῖς, ὥστε ὁ Δὲ Γῆρ, ὅπως ἐκδιώξῃ ταύτην, ἠναγκάσθη νὰ κατακόψῃ εἰς τεμάχια τὴν φωλεάν.

Ὁ Βερθεύδ ἀναφέρει ἐν ἄλλο παράδειγμα τῆς μητρικῆς στοργῆς τῶν ἀραχνίων. Αἱ λυκαράχλαι ἐγκλείουσιν ἐντὸς πήρας, ἢν προσκολλῶσιν ἐπὶ τῶς ῥάχως τῶν, τὸ προῖόν τῆς ὠστοκίας τῶν καὶ ἐμφωλεύουσιν εἰς τόπον χλιαρὸν ἅμα τε καὶ ὑγρὸν, κατάλληλον πρὸς ἐκκόλαψιν τῶν ὠαρίων. Τῆς στιγμῆς προσεγγισίας, ἡ μήτηρ ἐξάγει τὰ ὠάρια ἀπὸ τῆς φωλεᾶς, ἀνοίγει μετὰ προσοχῆς διὰ τῶν σιαγόνων τῆς ἕκαστον καὶ βοηθεῖ τὰ νεογνά νὰ ἐξέλθωσιν ἀπὸ τοῦ κελύφους τῶν. Μετὰ ταῦτα ὀδηγεῖ ταῦτα εἰς τὴν νομήν, τὰ διδάσκει τὴν θήραν, ἐπαγρυπνεῖ ἐπ' αὐτῶν, τὰ προστατεύει καὶ εἰς τὸν ἐλάχιστον φόβον κινδύνου ἐπανατίθῃσι ταῦτα ἐντὸς τῆς πήρας, ἢν ἐξακολουθεῖ φέρουσα ἐπὶ τῆς ῥάχως, φροντίζουσα νὰ εὐρύνη αὐτὴν.

Ἡ αὐταπάρνησις αὕτη μόνον μετὰ τὴν τελείαν ἀνάπτυξιν τῶν ἀραχνίων, ὅταν ταῦτα ἀποκτήσωσιν ἀρκούσαν δύναμιν, ὅπως ἐπαρκῶσιν εἰς τὰς ἀνάγκας τῶν, καὶ ἀφ' οὗ διέλθωσι τὴν πάντοτε ἐπικίνδυνον κρίσιν τῆς ἀλλαγῆς τῆς ἐπιδερμίδος τῶν παύει.

Τοσαύτη ἀγάπη, τοσαύτη νοημοσύνη εἰς τὸ ζωθᾶριον τῆς οὐδὲν ἀρκούσι νὰ διαλύσωσι τὰς κατ' αὐτοῦ προλήψεις μας καὶ τὴν ἀλογον ἀπέχθειαν, ἢν κατ' αὐτῶν αἰσθανόμεθα οἱ πλεῖστοι, νὰ διδάξωσι δὲ τοὺς ἀστέρους πατέρας καὶ μητέρας τὰ πρὸς τὰ τέκνα τῶν ἱερὰ καθήκοντα.

Ὡ μητέρες, ὅσαι ἀπομακρύνουσαι ἀφ' ὑμῶν τὰ τέκνα σας, διέρχεσθε τὸν πολυτιμὸν χρόνον σας εἰς τὴν ἀνατροφὴν γαλῶν καὶ κυνᾶριων,

ὦ πατέρες, ὅσοι ζεύγετε τὴν οἰκογενεϊάν σας, ζητοῦντες διασκεδάσεις μακρὰν αὐτῆς ἐν ὁμίλοις, ἐν οἷς οὐχὶ σπανίως καταλείπετε τὸ προωρισμένον πρὸς διάθρηψιν τῶν τέκνων σας προῖον ἐπιπόνου ἐργασίας, διδάχθητε παρὰ τῶν ἀραχνῶν, ὅτι ἡ μόνη τῶν γονέων εὐτυχία εἶναι ἡ πρὸς τὰ τέκνα ἀγάπη καὶ ἡ ὑπερ τούτων θυσία καὶ αὐτῆς τῆς ὑπάρξεως!

(Ἀκολουθεῖ συνέχεια.)

ΑΠΟ ΠΑΡΙΣΙΩΝ ΕΙΣ ΒΡΑΣΙΛΙΑΝ ΔΙΑ ΕΗΡΑΣ

ὑπὸ

ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΥ ΒΟΥΣΣΕΝΑΡΑ.

ΚΕΦΑΛ. Α΄.

(Συνέχεια.)

— Τόσω τὸ καλλίτερον, καθόσον ἀδύνατόν μοι εἶναι σήμερον νὰ μεταβῶ εἰς τὸ γραφεῖον.

Ἡμίσειαν ὥραν μετὰ ταῦτα εὐρίσκοντο ἀμφοτέρω οἱ φίλοι καθήμενοι ἀναπαυτικώτατα ἐντὸς ἰδιαίτερου δωματίου καὶ καταβροχθίζοντες ἐξαιρετον πρόγευμα, παρατιθέμενον ὑπὸ ἀξιολόγου τινὸς νέου, Ἀδριανου τοῦνομα, θαυμαστοῦ τῶν περιηγητῶν καὶ πιθανῶς κατελιημένου ὑπὸ τοῦ δαίμονος τῶν μυχρυνῶν ὁδοποριῶν.

Τὰ φαγητὰ ἦσαν ἐξαιρετα, ὡς πάντοτε, ὁ δὲ οἶνος ἀριστος. Διαρκούντος τοῦ προγεύματος οὐδ' ὁ ἐλάχιστος ἐγένετο λόγος περὶ τῶν συμφορῶν τοῦ εὐτυχιστάτου Ἰακώβου, μέχρι τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν, παρατεθέντος τοῦ καφέ, ὁ Ἰουλιανὸς ἐστήριξε τοὺς βραχίονας ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ ἀνάψας σίγαρον, ἤρξατο ἀποτόμως:

— Ἐλεγεσ λοιπὸν ὅτι ὁ θεὸς σου. . . .

— Μὲ ἀπεκατέστησεν ἀποθνήσκων καθολικὸν αὐτοῦ κληρονόμον.

Ἐγὼ ἐνταῦθα τὴν ἐπιστολὴν του, ἣν ἔλαβον ταύτην τὴν πρωίαν ἐκ τοῦ ταχυδρομείου.

Λάβε, ἀνάγνωθι, εἶπεν ὁ Ἰακώβος, ἐξάγων ἐκ τοῦ θυλακίου του μέγαν φάκελλον, κεκαλυμμένον ὑπὸ θεογραφικῶν γραμμῶν καὶ κατακεκοσμημένον ὑπὸ σειρᾶς γραμματο-

σῆμων πικρολοχρῶν, φερόντων τὴν μορφήν τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος τοῦ Δὸν Πέτρου δ' Ἀλκαντάρρα.

— Ἄλλ' εἶναι αὐτόχρημα ὀλόκληρος τόμος.

— Ἀνάγνωθι. . . . εἶνε λίαν ἐνδιαφέρουσα.

— Βεβαίως, ἀφ' οὗ πρόκειται περὶ χρημάτων.

— Οὐφ! εἶσαι ἀδιόρθωτος. . . .

Ὁ Θεὸς μου, μάθε, δὲν ἔγραφε συχνά.

— Ὅταν ὁμως ἤρχιζε. . . .

— Μόλις θ' ἀρκέση μία ὥρα.

— Μήπως δὲν ἔχομεν καιρὸν;

— Τὸ γραφεῖόν μου. . . .

— Σιώπα, τμηματάρχρα, καὶ τεῖνον τὰ ὠτά σου.

Ἄρχομαι.

Ὁ Ἰουλιανὸς ἀνέπτυξε βραδέως τὰ φύλλα, ἀπερρόφησε σταγόνας τινὰς σιαρτρῆς καὶ ἀνέγνω:

« Ἀγροκήπιον τοῦ Ζακουάρι-Μερίμ, εἰς 49^ο δυτικῶν μῆκους τοῦ Μεσημβρινοῦ τῶν Παρισίων καὶ 21^ο,50' νοτίου πλάτους (Βρασιλιανὴ Αὐτοκρατορία).

Τῆ 21 Ἰουλίου τρέχοντος ἔτους 1878.

« Ἀγαπητέ μοι ἀνεψιέ,

« Τινὲς τῶν κοινῶν ἠθικολόγων ἐδογματίσαν, ὅτι πρέπει τις νὰ δυσπιστῆ εἰς τὴν πρώτην ὀρμὴν τῆς καρδίας του, διότι εἶναι καλή. Τὸ κατ' ἐμέ, ἐνήρησα, ὡς πρὸς σέ, τὸ ἀνάπαλιν. Ἡ πρώτη μου ἀπόφασίς ἦν νὰ σε ἀποκληρώσω ἐν τούτοις ἔσπευσα νὰ καταπνίξω τὴν παράλογον ταύτην ἰδέαν, ἅμα τῆ γεννήσει τῆς καὶ σε καθιστῶ, ἀποθνήσκων, καθολικὸν μου κληρονόμον.

« Δὲν εἶναι ὅθεν ἀληθές, ὅτι καλῶς ἔπραξα δυσπιστήσας εἰς τὴν πρώτην ὀρμὴν, ἦτις, ὑπὸ πᾶσαν ἐποψίν, ἦτο κακή;

« Δὲν ἔχω ἀνάγκην νὰ σοι ἐκθέσω τοὺς λόγους, οὔτινες μὲ παρεκίνησαν νὰ ἐνεργήσω οὕτω. Ἡ ἀπόφασίς μου προῆλθεν ὡς ἐξ ἐνστίκτου, σχεδὸν ἀκαταμάχητος, μ' ὅλον ὅτι δὲν σε γνωρίζω, ἢ κάλλιον γνωρίζω σε ἐξ ἐπιστολῶν τινῶν καλῶς ἀναθεραμμένου ἀνεψιοῦ πρὸς γέροντα κύριον δυνάμενον ν' ἀποθῆ ἀμερικανὸς θεῖος.

« Ἡμῖν ἐντούτοις δυσηρεστημένοι ἐναντίον σου ἐπὶ πολὺν χρόνον· διότι ἡ δυσαρτέκνιά μου χρονολογεῖται ἀφ' ἧς στιγμῆς, ἀποπερατωθῆσάν τῶν σπουδῶν σου, — ἄλλη αὕτη κουταμάρα τοῦ ἀρχαίου κόσμου, — ἐπεδίωξαι τὴν ἀπόκτησιν κοινωνικῆς θέσεως, ὡς τις τυχαῖος θεσιθῆρας.

« Ἡ μακαρίτισσα μήτηρ σου καὶ ἐμὴ ἀδελφὴ ἐδείχθη ἀρκούντως εὐγενῆς, ὥστε νὰ ζητήσῃ τὴν γνώμην μου ἐπὶ τοῦ σπουδαίου τούτου ζητήματος. Εἴτε δικαίως, εἴτε ἀδίκως, ἐθεωρούμην ὡς ἄνθρωπος μὲ τετρακόσια, διὰ τὸν λόγον ὅτι, ἀναχωρήσας ἀπὸ τὸν τόπον μας μὲ τσαρούχια, καθῶς κοινῶς λέγουν, ἠδυνήθη ν' ἀποκτήσω σημαντικὴν περιουσίαν. Ἐγὼ μὲ τὸ ἐπόμενον ταχυδρομεῖον τῆ ἀπῆντησα νὰ σε πέμψω χωρὶς ἀναβολὴν εἰς τὸ Ἀγροκήπιον τοῦ Ζακουάρι-Μερίμ, ἐνθα θὰ εὕρισκας ἀγκάλας ἀνοικτάς, καρδίαν πλήρη ἀδόλου ἀγάπης καὶ θησαυροφυλάκιον μεγέθους θωρηκτῆς κανονιοφόρου.

« Ἡ μήτηρ σου ἐδύσκειτο ἐφοβήθη! δὲν τὴν κατηγορῶ, διότι ὁ φόβος τῆς μητρὸς εἶναι ἴσος πρὸς τὴν ἀγάπην τῆς.

« Ὅσον ἀφορᾷ σέ, εὐγενέστατε ἀνεψιέ μου, παρέσχεσ κατὰ τὴν περίστασιν ἐκείνην θεῖγμα τέλειον μικροψυχίας, ἃς εἴπωμεν τὴν λέξιν, δειλίας, ἦτις μοι ἐνέπνευσεν ἀηδίαν.

« Ἀπεφάσισα νὰ σε λησμονήσω ἀληθῶς δὲ κατῴρωσα τοῦτο ἄνευ πολλοῦ κόπου.

« Σὺ ἐντοσοῦτα ἐλάμβανες τὸν κόπον νὰ με πληροφορῆς περὶ τῶν σχεδίων σου καὶ νὰ με καθιστᾷς συμμετοχὸν τῶν ἐλπίδων σου,

« Ἦσο εἰκοσιπενταετής' ἡδύνασο, ὡς πᾶς γόνος καλῆς οἰκογενείας, ἀνατραφεῖς κατὰ τὸ τυπικὸν τῶν νοικοκυραίων, τὸ τοσοῦτω προσφιλές εἰς τὴν μεσαίαν τάξιν, ἡδύνασο, λέγω, γὰ ἀτενίσθῃ τὴν ἐπικίνδυνον τιμὴν τοῦ νὰ καταστῆς ὁ πρόμαχος τῆς κοινωνίας, διοριζόμενος ἀντεισαγγελεύς τῆς Δημοκρατίας παρὰ πρωτοδικεῖω πόλεως τινος ἐγούσης εὐήχρον ὄνομα, οἶον Πόντ-Ὠδεμάρ ἢ Μπρίβες-Λε-Γκαλλιάρδ.

« Οἱ κάτοχοι πλὴν τῶν ἐπιφανῶν τούτων θέσεών εἰσιν ἐνίοτε ὑποχρεωμένοι ν' ἀλλάσσωσι

διαμονήν, ὅπερ ἐτρόμαξε τὴν ἀδιόρθωτον ὀκνηρίαν σου.

« Προετίμησας λοιπὸν ἀντὶ τοῦ χρυσοκεντήτου φράκκου τοῦ ἐπάργου, ἀντὶ τῆς αὐστηρᾶς τιθῆναι τοῦ ἀντεισαγγελεύς τὸν κλοῖον τοῦ ὑπαλλήλου.

« Εὐγέ σου, ἀνεψιέ μου! δὲν ἡδύνατό τις νὰ δευχθῆ συνεπέστερός σου εἰς τὰς ἀρχάς του, σὲ συγχαίρομαι ὅθεν διὰ τὴν ἐκλογὴν σου.

« Θὰ εἶσαι ἴσως ὅμοιον πρῶτο-παλλήλου ἢ καὶ τμηματάρχου μετὰ μισθοδοσίας τρισχιλίων καὶ πεντακοσίων. Θὰ καμαρώνῃς ἐντὸς μεγάλου γραφείου ἐπιπλωμένου μεθ' ἑδρῶν κεκαλυμμένων ὑπὸ πρασίνου ἐριούχου, ὅπερ εἶναι τὸ μὴ περαιτέρω τῆς ἐπισήμου κομψότητος, προκειμένου περὶ ἐπίπλων.

(Ἀκολουθεῖ συνέχεια.)

ΙΣΤΟΡΙΑ ΑΝΘΡΩΠΙΣΚΟΨ

ὑπὸ

ΜΑΡΙΑΣ ΡΟΒΕΡΤ ΧΑΛΤ

Ζ΄.

ΝΕΟΣ ΦΙΛΟΣ

(Συνέχεια.)

«ὦ! ὁπόσον δύσμορφοι, γραῖαι καὶ κατεσκληκυῖαι εἰσιν αἱ ὠραῖαι δέσποιναι τῆς αὐλῆς, βλεπόμεναι ἐκ τοῦ πλησίον! Ὅπόσον ποταπά εἰσιν τὰ ἐνδύματα, ἅτινα σύρουσιν ἐντὸς τῶν κατεσκοτισμένων παρασκηνίων! καὶ πόσον εἶναι χυδαῖαι καὶ κάθε ἄλλο ἢ βασιλικαὶ αἱ ἐκφράσεις των!

Ὁ πτωχὸς Στέφανος, ὀλίγον τι ἀπογοητευμένος, στηρίζεται ἐπὶ τινος στύλου, ἐνδεδωμένος τὸ ἐνδύμα τοῦ ἀκολουθοῦ, ἐξ ἰοχρόου μεταξοπτίλου μετὰ πλατειῶν χειρῶν ἐκ λευκοῦ ὀλοστηρικῶ, ἀρκούντως ρυπαροῦ, καὶ περιμένει, σχεδὸν κατηφῆς, τὴν βασιλισσάν τῆς Ναβάρρας.

Αὕτη ἐμφανίζεται κατὰλευκος ἐκ παιπάλης καὶ οὐδὲν ὠραία.

Ἰδοῦ τὴν ἐπὶ τῆς σκηνῆς τὴν ἐνεπιστεύθησαν εἰς ἄλλον ἀκόλουθον, οὗ ὠφείλει νὰ παρακο-

λουθῆ τὰς ἐλαχίστας κινήσεις· ὁ ἀκόλουθος πλὴν οὗτος ἦτο παιδάριον παμπόνηρον, δι' ὃ ἐκινήθη ὡς ἂν ἤθελε νὰ διέλθῃ ἐνώπιον τῆς βασιλείσσης, ὅπερ ἰδὼν ὁ Στέφανος, ἐπόμενος εἰς τὰς ληφθείσας ὁδηγίας καὶ εὐχαριστηθεὶς ὅτι τῷ ἐπαρουσιάζετο εὐκαιρία, ὅπως δεῖξῃ ὅτι δύναται νὰ πράξῃ τι, ἀναχαιτίζει τὴν πρὸς τὰ πρόσω πορεῖαν τῆς Αὐτῆς Μεγαλειότητος.

Τὸ διμύσιον γελᾷ, οἱ ἀκόλουθοι, ἡ ἡγεμονίς, οἱ ἡγεμόνες, αἱ δέσποιναι τῆς αὐλῆς, ἅπαντα ἡ συνοδία ταρασσεται. Τραχεῖα τότε βασιλικὴ χεὶρ λαμβάνει τὸν ἀνθρωπάκην ἀπὸ τοῦ ὤμου καὶ ἐναποτίθησι τοῦτον μεταξὺ τῶν ἀκολούθων.

Ὁ Στέφανος καταπίρφυρος ἦτο ἐξ αἰσχύνης διὰ τὸ πάθημα διαρκούσης τῆς παρελάσεως.

Ἐν τοῖς παρασκηνίοις ἅπαντα ἡ αὐλή, ἐπὶ κεφαλῆς ἔχουσα τὸ ἐξαπατῆσαν αὐτὸν μειράκιον τὸν πειράζουσι. Τὸν προτρέπουσι νὰ εἰσέλθῃ ἐν τῇ σκηνῇ, ὅπως ἐλευθέρως διασκεδάσῃ, βηματίζων ὡσανεὶ εὐρίσκετο ἐν τῇ ἰδίᾳ οἰκίᾳ· τῷ πρόσφέρουσι οἰοπτρα, ράβδον ἀρχιτυμπανιστοῦ καὶ χονδρὴν καπνοσύριγγα, ὅπως κάμῃ μεγαλειτέραν ἐπίδειξιν.

— Ἐπροστιμήθης! ἀνακράζει μελανεῖμων καὶ μετὰ λευκοῦ λαιμοδέτου κύριος, οὗ τὰ ἄγρια ὄμματα ἐφαίνοντο, ὅτι ἤθελον νὰ τον κεραυνοβολήσωσι.

Τὸ ἀτυχῆς παιδάκι ἔτρεμεν ὡς φύλλον δένδρου. Εὐτυχῶς ὑψώθη ἡ αὐλαία καὶ τὸ λοιπὸν τῆς παραστάσεως διεξήχθη ἄνευ ἐτέρου ἐπεισοδίου.

Τὴν ἡμίσειαν μετὰ τὸ μεσονύκτιον ἐπανῆλθεν εἰς τὸ ἐν ὁδῷ Τέμπλου κατάλυμά του.

Ἀνέμεινεν ἐπὶ τινα χρόνον ὄρθιον τὸν κύριον Σοφοκλῆ, ὅπως παρηγορηθῇ ὀλίγον διὰ τὸ ἀτύχημά του, διηγούμενον τοῦτο πρὸς αὐτόν, εἶτα ἀπεκοιμήθη ἐπὶ μιᾷς ἐδοᾶς.

Τὴν ἐπιούσαν παρετήρησεν ἐξυπνήσαν, ὅτι ὁ κύριος Σοφοκλῆς δὲ εἶχεν ἐπανελθεῖ. Ὁ Στέφανος ἐπέινα καὶ ἦτο ἄνευ λεπτοῦ! μεταξὺ ἐντούτοις τῶν ἐννέα καὶ τῶν δέκα ἔμελλε νὰ εἰσπράξῃ ἐν τῷ θεάτρῳ τὴν ἀμοιβὴν τῆς συμμετοχῆς του εἰς τὴν παράστασιν τῆς Β α-

σιλίσσης Μαργαρίτας, δύο φράγκα, ἐξ ὧν ἀφηρεῖτο τὸ πρόστιμον!

Κατῆλθεν ὅπως περιπατήσῃ, μέχρι οὗ ἔλθῃ ἡ ποθητὴ ὥρα. Περὶ τὴν ἐνάτην καὶ ἡμίσειαν εὐρίσκετο ἀπέναντι τοῦ θεάτρου.

Μειράκιόν τι ὑψηλοῦ καὶ λεπτοῦ ἀναστήματος, ὠχρόν, ὑπερδεκαεξαιετές, με ἐκφραστικῆς φυσιογνωμίας, ἔφθασε ταυτόχροτως ἐκεῖ· ἔφερε δι' ἀναγκωγῆς μικρὸν τετράγωνον κιβώτιον, ὅπερ ἀνεκίνει διὰ τῆς ἀριστερᾶς, ἐν ᾧ διὰ τῶν δύο δακτύλων τῆς δεξιᾶς ἐντὸς τοῦ στόματος ἀπειμιεῖτο τὸν θόρυβον ὀλοκλήρου συναυλίας.

Ὁ Στέφανος τὸ παρετήρησε καὶ ἐξεπλάγη, ἀναγνωρίσας μετὰ τρόμου τὸν βασιλικὸν ἀκόλουθον, εἰς ὃν ὄφειλε τὸ δυστύχημά του κατὰ τὴν παρελθούσαν νύκτα.

— Φαίνεται, ὅτι ποτὲ δὲν εἶδες τίποτε; ἠρώτησεν αἴφνης ὁ μελομανθῆς, πλησίνας πολὺ πρὸς αὐτόν. Ἐγὼ εἰμὶ ὁ Ζίζικας. Ἐγὼ εἰμὶ ὁ καθ' ἐκάστην ἐσπέραν δολοφονῶν τὸν Κολιγνὺ καὶ συνοδεύων τὴν ἡγεμονίδα! — Ἡρξαστο δὲ νὰ γελᾷ. — Ὑπεβλήθης ἐντούτοις εἰς πρόστιμον δραχμῆς. Δὲν εἶναι ἐντούτοις δίκαιον! Αὐτοὶ δὲ παρὰ πολὺ καταχωρῶνται τῆς ἀθουότητος. Ἐλλθὲ καὶ θά με ἀκούσης! καὶ ἐγὼ ὑπάγω ὅπως πληρωθῶ.

(Ἀκολουθεῖ συνέχεια.)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Μελέτη ἐπὶ τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ ζώου, ὑπὸ τοῦ Μ. Ἀρχιμανδρίτου Ν. Κεφαλᾶ, (συνέχεια καὶ τέλος). — Συμβολὴ εἰς τὴν Ἱστορίαν τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ Ἑλληνισμοῦ, ὑπὸ Γ. Γ. Μαζαράκη (συνέχεια). — Νόμοι πρὸς περιστολὴν τῆς μέθης, ὑπὸ Ν. Α. Πίστη. — Τὸ ναυτικὸν τοῦ μελλοντος καὶ τὸ τῶν ἀρχαίων, ὑπὸ Jurien de la Gravière (συνέχεια). — Τὸ ἀνθρώπινον σῶμα. — Ὁ Τρομάρας, διήγημα πρωτότυπον, ὑπὸ Γ. Βογιαζῆ, (συνέχεια). — Μητρικὴ στοργὴ παρὰ τοῖς ζῴοις (συνέχεια). — Ἀπὸ Πιρισίων εἰς Βρασίλιαν διὰ ξηρᾶς, (συνέχεια). — Ἱστορία Ἀνθρωπίσκου, ὑπὸ Μαρίας Ροβέρτ Χάλτ (συνέχεια).